

EL BESÒS I EL MARESME COMISSIÓ DE TREBALL

Sessió de Convivència, Prevenció i Seguretat

Dimecres 1 de desembre de 2021

En virtut de l'acord del
Consell Municipal de
30 d'octubre de 2020
per a l'establiment d'un
Compromís pel Besòs i el Maresme

ÍNDEX

LA SEGURETAT I LA CONVIVÈNCIA AL BARRI DEL BESÒS I EL MARESME. PRESENT I FUTUR	5
UN ENFOCAMENT POLICIAL ORIENTAT A L'ABORDATGE DEL CONFLICTE	5
1. Ciutadania i convivència	6
2. Persones i organització	7
3. Coordinació del sistema de seguretat	7
4. Innovació i processos	7
5. Comunicació	8
EL CONFLICTE AL BARRI. RESUM EXECUTIU	8
SECRETARIA DE PREVENCIÓ	19
SERVEI D'INTERVENCIÓ A L'ESPAI PÚBLIC (SIEP)	20
SERVEI DE SUPORT A LES COMUNITATS VEÏNALS (SSCV)	24
ALTRES SERVEIS QUE INTERVENEN EN EL TERRITORI	30
SERVEI D'ATENCIÓ SOCIAL AL SENSELLARISME A L'ESPAI PÚBLIC (SASSEP)	30
SERVEI D'INTERVENCIÓ SOCIAL DE FAMÍLIES AMB MENORS (SISFAM)	32
SERVEI DE GESTIÓ DE CONFLICTES (SGC)	32
Equip d'Abordatge d'agrupacions urbanes de joves (EAAUJ)	32
Equip d'Abordatge de venda ambulant no autoritzada (EAVANA)	33
SERVEI DE DETECCIÓ D'INFANTS, ADOLESCENTS I JOVES MIGRATS SOLS (SDI)	33
Servei de Mediació Veïnal (SMV)	35
Actes de Mediació	36
Substitució per mesures educatives i prestacions a la comunitat (MEiPBC)	37
AGENCIA DE SALUT PÚBLICA. PROGRAMA REDUCCIÓ DE DANYS	41
Programes d'intercanvi de xeringues (PIX)	41
Espais d'atenció sociosanitària de reducció de danys (REDAN)	41
BARCELONA ACTIVA. TREBALL ALS BARRIS	42
PLA DE BARRIS	43
Estiu al Barri i Caps de setmana al Barri	43
Projectes de promoció de l'esport i del lleure saludable	45
COMISSIÓ PERMANENT DE VIOLÈNCIA MASCLISTA	46
Prova Pilot a Sant Martí	46
Comissió permanent de violència masclista i seguretat de Sant Martí	48
CIRCUIT PERSONES ACUMULADORES PATOLÒGIQUES	51
SALUT MENTAL	52
CAS FÒRUM	53
ANNEX	56

LA SEGURETAT I LA CONVIVÈNCIA AL BARRI DEL BESÒS I EL MARESME. PRESENT I FUTUR

Un enfocament policial orientat a l'abordatge del conflicte

La Guàrdia Urbana ha consolidat al llarg dels anys un model policial orientat a la resolució dels problemes, que entén el treball de proximitat com la millor de les estratègies per servir a la ciutadania. Aquesta visió sobre la forma d'aproximar-se a la societat ha permès aprofundir en el coneixement sobre les relacions que es donen a cada territori, en funció de tot el conjunt de variables que afecten la convivència, i dissenyar així millors estratègies de prevenció i també propostes de solució més sòlides.

El desenvolupament de les estratègies de proximitat, que se sustenten en la visió d'un servei que té una vocació d'anar més enllà de l'atenció reactiva als problemes i disfuncions socials, porta a un abordatge de la seguretat multicausal i complex. És en aquesta línia que apareix la necessitat d'entendre les dinàmiques socials, la complexitat de les interaccions humanes, la concurrència d'interessos diversos en contextos relativament reduïts, el lliure exercici dels drets i les llibertats als espais públics, l'accés a uns serveis públics d'alta qualitat i altres dimensions de la realitat que configuren la vida de les ciutats.

A la Guàrdia Urbana entenem l'anticipació a les problemàtiques com un valor afegit. Si donem per bones les explicacions sociològiques i antropològiques que defineixen les societats com associacions complexes d'individus, resulta necessària la capacitat d'actuar davant els indicadors que assenyalen un conflicte potencial, abans no calgui respondre davant les conseqüències. L'experiència diu que el treball sobre problemàtiques i conflictes en fase d'escalada o bé ja consolidats, suposa una despesa de recursos molt superior al que suposen les estratègies d'actuació prematura i preventiva.

Les capacitats anticipatòries no operen com un instrument a l'abast d'un determinat servei o departament. L'anticipació l'observem com una qualitat estratègica que actua de forma transversal i permanent. És una forma d'entendre el servei públic que exigeix un alt grau de coneixement de la realitat per tal d'obtenir informació suficient al servei de l'anàlisi i l'estratègia. L'anticipació i, de fet, la predicció, depenen de les anàlisis del que resulta probable i possible en una societat.

Entenem, per tant, que anticipar-se a les situacions complexes requereix la integració de les perspectives que permeten reduir biaixos sobre aspectes essencials d'una eventual problemàtica o conflicte. La forma natural de fer-ho seria a través de l'agregació de les capacitats de la cartera municipal, de forma que tots els àmbits actors qualificats per aportar valor afegit sobre una realitat concreta ho facin de forma alineada. L'anticipació, per tant, és una capacitat transversal que degudament coordinada multiplica els beneficis de les estratègies públiques de resposta.

A aquesta vocació d'incrementar la capacitat de prevenir, s'hi suma la d'analitzar la realitat, de forma que les conductes contràries a la norma i els incidents no impedeixin veure l'arrel del que pot ser un conflicte.

El conflicte és la dimensió sobre la que les estratègies de proximitat volen centrar els seus esforços en la convicció de que un abordatge correcte des de la complexitat pot resoldre molt més profundament els problemes que l'integren. És a dir: invertim en abordar els elements causals i la conseqüència serà una reducció dels efectes, que són els que provoquen l'alta demanda de servei que té la Guàrdia Urbana.

Tan important com la forma d'entendre i abordar els conflictes és la forma de fer-ho. En resposta a un dels eixos estratègics de la Guàrdia Urbana, la participació directa de la ciutadania ha de ser una prioritat. Aquesta participació no opera com un compromís de transparència (que també), si no com un valor al servei de l'estratègia. La participació ciutadana en la resolució dels conflictes que els afecten redueix la sensació d'inseguretat atès que disposen de més elements de ponderació sobre el que està succeint. A més, millora la frustració perquè els demana un paper actiu en la resolució. El benefici que es deriva d'aquesta coparticipació repercuteix en elements essencials com la confiança en els serveis públics i la consciència de coresponsabilitat sobre les qüestions públiques.

L'increment de la capacitat d'anàlisi, que funcionarà com una mena de xarxa neuronal a tota l'organització, no estarà només adreçada a la prevenció i l'anticipació, si no que permetrà augmentar l'eficàcia sobre problemàtiques cronificades en permetre definir millor què fer, com fer-ho i quan fer-ho. La base metodològica d'abordatge serà la gestió per projectes i s'incorporarà l'avaluació com un element imprescindible per la millora constant.

Per acostar el model de servei i gestió de la Guàrdia Urbana de Barcelona a la visió esmentada, s'han definit cinc eixos estratègics graviten entorn a la ciutadania.

1. Ciutadania i convivència

El Pla de Convivència i l'estratègia de proximitat de la Guàrdia Urbana contemplan la participació ciutadana com a essencial en les estratègies de coproducció de la seguretat.

Es vol reforçar el paper de la societat civil en la detecció de situacions que poden desembocar en conflictes i incrementar el seu paper en la pròpia gestió de les solucions possibles.

Aquesta participació, atesa la complexitat de la matèria de què es tracta, està circumscrita a fases del tractament policial del conflicte en què la ciutadania pot aportar valor sense representar un risc legal o metodològic.

Aquest eix busca cercar la participació qualificada de persones i/o associacions que, sense més ànim que la pròpia recerca de l'interès general, estiguin disposades a col·laborar i proposar fórmules de consens en la resolució de conflictes.

Es considera que la participació ciutadana en la detecció, tractament i solució dels conflictes, aporta una solidesa que coadjuva que els resultats positius siguin més estables i apreciats. La cultura de l'abordatge holístic dels problemes complexos sembla la més coherent d'entre totes les conegudes.

2. Persones i organització

Un compromís públic com el que s'ha enunciat requereix d'una dotació humana i una forma d'organització adequada a l'empresa.

L'Ajuntament de Barcelona ha donat aquest impuls a la Guàrdia Urbana i això ha permès dimensionar i dotar a les Unitats Territorials de les eines necessàries.

Els instruments de gestió i la tecnologia constituïran aliats essencials en la recerca d'un major impacte. L'abordatge dels conflictes a través de la gestió per projectes serà una realitat que permetrà implementar els objectius d'una forma rigorosa, monitoritzada i avaluable.

Resulta essencial que la inversió dels recursos públics, per la seva limitació, estiguin subjectes a criteris d'aportació de valor afegit (value for money) de forma que s'abordin amb més intensitat aquells que més beneficien a la ciutadania i que més impacte transformador tenen sobre l'entorn.

3. Coordinació del sistema de seguretat

El sistema públic de seguretat a Barcelona evoluciona, en diversos sentits, a una millor coordinació i també cap a la integració d'alguns serveis. Aquest enfocament no respon només a criteris d'eficiència, si no també a una major simplificació del front-office o porta d'entrada de la ciutadania al sistema de seguretat. Aquesta realitat es materialitza en algunes de les Oficines d'Atenció Ciutadana, al sistema integrat de gestió de persones detingudes i també a d'altres escenaris, com ara l'atenció a la demanda d'urgències i emergències amb la recent incorporació de la Guàrdia Urbana al sistema 112.

El sistema de seguretat té una vocació que va més enllà de la forma d'atenció a la ciutadania i els procediments operatius. El sistema també pretén abastar la dimensió de la intervenció sobre fenomenologies complexes. Aquesta complexitat, sovint, ultrapassa les barreres de responsabilitat administrativa de les ciutats i es configura com una entitat d'impacte metropolità. En relació a això, i amb la finalitat de poder treballar eficaçment als barris limítrofs amb altres poblacions, existeixen instruments de gestió i acords que faciliten l'abordatge compartit d'alguns problemes entre municipis.

4. Innovació i processos

Davant la voluntat de trobar solucions que s'aproximin a noves realitats, esdevé fonamental aprofundir en l'aplicació de solucions efectives i duradores a conflictes emergents i també als cronificats. Per tant, la Guàrdia Urbana aposta per l'aplicació de business intelligence a la seguretat. En un context en què resulta imprescindible analitzar des de la realitat i fer el seguiment dels conflictes, aquesta intel·ligència permet passar de les dades numèriques al coneixement. Aquest model es posa a disposició de la presa de decisions als òrgans polítics, gerencials i comandaments directius de la Guàrdia Urbana.

5. Comunicació

La comunicació té cada vegada més pes específic en l'assoliment de l'èxit de les estratègies de seguretat. No és un factor de suma; més aviat opera com un element multiplicador tant dels beneficis com dels fracassos, en funció de com es gestioni. En tot cas, tot i la seva sensibilitat la comunicació s'ha de veure com una part consubstancial a la gestió i resulta imprescindible en les estratègies de coparticipació de la seguretat.

La comunicació té tres vectors estratègics per a la Guàrdia Urbana en relació a la gestió dels conflictes:

- garantir la transparència interna i externa en relació a què es fa i com es fa,
- fer possible la participació ciutadana en la seguretat al nivell en què els afecta més directament, i
- fomentar la cohesió social, donat que aquestes estratègies d'implicació transversal tenen la virtut de vincular a les persones a objectius de benefici comú.

Una altra derivada positiva de conduir adequadament la comunicació és la de contribuir a incrementar la sensació de seguretat i reduir els falsos rumors.

El conflicte al barri. Resum executiu

El barri del Besòs i el Maresme és objecte de reivindicacions ciutadanes de forma freqüent. Les demandes de la ciutadania fluctuen en funció del moment social i del comportament dels indicadors que més afecten a una part del territori, afeblida en certs aspectes.

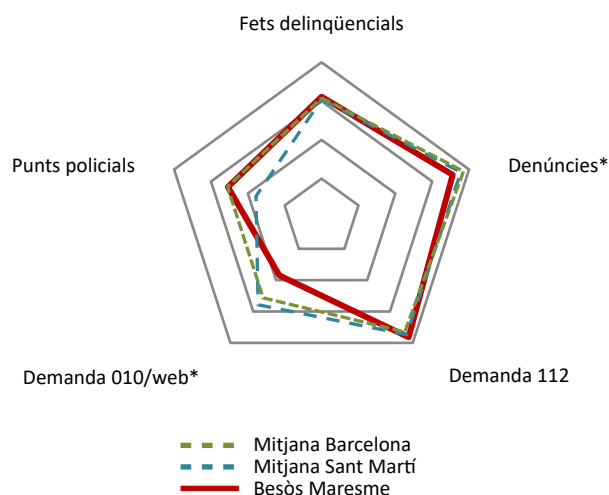
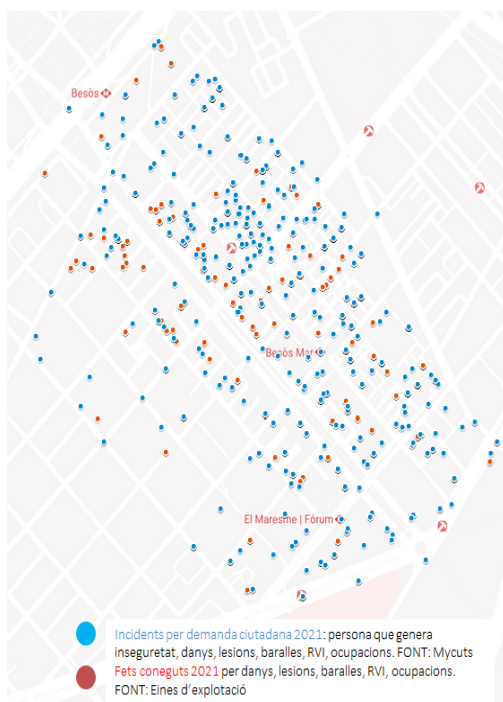
En tot cas, hi ha una recurrència en la tensió convivencial que exigeix actuacions que vagin més enllà de la resposta reactiva i que produeixin efectes duradors. Aquests últims són els que faciliten el temps necessari per implementar accions transformadores.

Els conflictes que es detecten en aquests barris tenen una important dimensió subjectiva, tal com s'ha observat en l'anàlisi de les dades policials i a d'altres elements d'objectivació. Les qüestions que més preocupen no són sempre les més representatives del conjunt de fets que la policia detecta i, el que és més important, no sempre preocupen les situacions més greus i evidents. Aquesta distorsió entre el que el veïnat manifesta i el que detecten els operadors públics, té un important recorregut de millora pel que fa a la comunicació bidireccional.

Una de les possibles explicacions a aquesta distància entre percepcions i fets podria ser la tolerància d'una part del veïnat a conductes que en altres barris de la ciutat es considerarien disruptives. En canvi, els molesten conductes de baix risc però que vulnereu acords tàcits de la zona, com ara l'estacionament en dobles fileres i altres infraccions de trànsit sense risc.

Indicador	El Besòs i el Maresme	Mitjana Districte	Mitjana Barcelona
Fets delinqüencials	1296	1103	1215
Denúncies	3598	5954	7059
Demanda 112	6620	5460	4474
Demanda 010/web	71	609	367
Punts policials	348	60	356

Si considerem els indicadors relatius als fets delinqüencials o la demanda al 112, s'observa que els valors del barri del Besòs i el Maresme estan per sobre de la mitjana del districte i de la ciutat.

L'anàlisi dels fets delinqüencials¹ al barri del Besòs i el Maresme al 2021 denota que els furtos dupliquen la mitjana del districte (354 vs. 165), també les lesions (106 vs. 52) i els robatoris amb violència (84 vs. 43), els danys es tripliquen (154 vs. 55), les ocupacions es tripliquen també (26 vs. 8), les coaccions es quadrupliquen (32 vs. 8) així com les amenaces (92 vs. 20). Per tant, l'estudi de les dades mostra una realitat delinqüencial sensiblement superior a la mitjana. Això provoca conseqüències que van més enllà del mal causat per l'il·lícit penal, atès que afecta la sensibilitat col·lectiva de forma determinant.

L'informe explicarà el que en apareença és una paradoxa, i és que davant una realitat social tan complexa, la ciutadania sovint posa el focus en demandes sobre

¹ Dades estretes de l'aplicatiu Eines d'Explotació de gener a octubre.

problemàtiques secundàries. Si bé és cert que en ocasions costa veure què és causa i què és efecte, el que resulta evident és que les conductes de risc haurien de provocar una major demanda i interès que les aparentment menys compromeses.

Des del punt de vista de la prevenció de les conductes desviades, considerem cabdal protegir el capital social². La finalitat és evitar l'erosió de la cohesió social i afavorir les respostes autònomes de la ciutadania. La primera barrera de la seguretat resideix en la prevenció informal i és aquesta mena de línia maginot la que evidencia si un territori o ciutat gaudeix d'una bona salut convivencial.

En aquest escenari, caldrà estudiar estratègies de resposta que responguin a les qüestions més immediates, però això no pot condicionar la visió del que resulta necessari a mitjà i llarg termini. Per poder proposar actuacions de futur, valorarem prèviament alguns elements definitoris del barri del Besòs i el Maresme, atès que ajuden a entendre el perquè del moment actual:

- **Canvis en el mapa residencial**

La situació del mercat immobiliari al barri del Besòs i el Maresme, per diferents variables que apunten informes municipals i el propi Pla de Barris, mostra un debilitament que ha donat lloc a una excessiva presència d'habitatge buit.

Des de fa uns anys, els habitatges buits han atret activitats delinqüencials associades, amb el conseqüent impacte en la convivència i la seguretat de la pròpia finca i de l'entorn. Si aquestes ocupacions es donen a finques en què el propi veïnat presenta dificultats d'organització per mobilitzar el seus interessos, el resultat és una translació immediata del problema als serveis públics, quan potser no caldria.

- **Canvis en el perfil poblacional**

Entre els anys 2014 i 2020 ha canviat la demografia d'aquests barris amb l'increment d'un 67% en la presència d'immigració. Aquest increment situa la presència de persones d'origen divers en un 34%, respecte al 66% d'origen nacional. En canvi, si observem del districte de Sant Martí en el seu conjunt, la presència de persones d'origen divers és del 20%.

Aquesta sobrerrepresentació al Besòs i el Maresme, que apriorísticament no té una connotació desfavorable, sí que podria tenir-la si la mixtura no troba l'equilibri necessari. És a dir, un període sostingut d'increment de persones novingudes en un context territorial relativament petit, o es gestiona per afavorir una integració raonable o es corre el risc de provocar percepcions de rebuig o negatives que responen a causes tant objectives (problemes convivencials i legals) com subjectives (percepcions i idees preconcebudes).

La població immigrant més nombrosa és la paquistanesa (2677 hab.), seguida per la marroquina (658 hab.) i la índia (458 hab.).

---

² Klineberg, E. (2018). *Palaces for the people: How social infrastructure can help fight inequality, polarization, and the decline of civic life*. New York, NY: Crown.

• **Canvis en l'economia personal**

L'activitat econòmica de les persones residents és rellevant en la mesura que els barris amb major atur presenten més dinàmiques d'estada permanent a la via pública. Aquestes estades, en ocasions no són neutres. Algunes evidencien el risc d'exclusió, i això impacta en la cohesió social.

Si la mitjana del pes de l'atur a Barcelona és del 6,1, al Barri del Besòs i el Maresme és del 13,3. És el barri amb el valor més alt del Districte de Sant Martí, però està per sota d'altres barris de la ciutat com ara la Prosperitat, Ciutat Meridiana, Vallbona o la Trinitat Vella. L'atur afecta especialment les edats compreses entre els 30 i els 44 anys (35%), a les dones (52%) i al 29% dels estrangers.

El barri del Besòs i el Maresme és el que té la secció censal amb la renda mitjana disponible per càpita més baixa de la ciutat (<8000€ respecte els 15.755 € de la mitjana a la ciutat). La manca d'ocupació del temps en certs segments de la població, pot afavorir alguns comportaments que són percebuts com "insegurs" per terceres persones (estades permanents a bancs d'alguns parcs, trobades que semblen propiciades per intercanviar substàncies prohibides, presència de gossos al carrer, vehicles mal estacionats, etc.).

• **Canvis en l'activitat comercial**

Al barri del Besòs hi ha una presència rellevant de locals comercials buits, sense activitat. Cal destacar que això afecta dos aspectes:

- el primer està relacionat amb la funció de control social informal que suposen les activitats a peu de carrer, les que faciliten una interacció fàcil entre el veïnat (comerços);
- el segon, en negatiu, impacta subjectivament en la sensació d'inseguretat. Les persianes abaixades, els espais infrautilitzats, així com les finques buides, envien un missatge poc reconfortant i no conviden a una presència positiva i agradable als espais públics.

El comerç online, en expansió l'última dècada, i l'impacte de la covid-19, han afectat el comerç de proximitat d'una forma rellevant. Aquests factors, sumats al fet que hi ha espais en procés de reurbanització, poden suposar des de l'òptica de la prevenció ambiental, una certa sensació de desnaturalització de l'espai.

• **Població amb exclusió educativa**

El barri del Besòs i el Maresme té la població amb estudis universitaris o de grau superior menor de Sant Martí: no arriba al 13% respecte el total. En comparació amb altres barris de la Franja Besòs, serien dades similars al barri del Verdun o del Bon Pastor, que està al voltant del 14%.

Per pal·liar la situació i oferir alternatives, s'han realitzat esforços per equipar adequadament el barri amb equipaments d'esports, d'espectacles, educatius i de salut, per sobre de la mitjana del districte.

Tot i així, l'assistència a activitats culturals i cíviques ha davallat dels 7815 assistents el 2014 a 758 el 2020, i en activitats de formació de 1124 persones assistents el 2014 a 788 el 2020.

Aquest és un indicador que apunta a un menor compromís en la participació en activitats de proximitat, que són les que estan en millor posició per enfortir els vincles de vida als barris.

• **Urbanisme defensiu**³

En la transformació del barri de la Mina (del 1974 al 2008), la lògica d'urbanització va seguir criteris de centralitat, diversitat i intercanvi. El model inicial d'edificis amb patis interiors volia conferir major riquesa de relacions entre per sones que els habitaven. Unes relacions socials diverses en la composició del veïnat que havia de permetre l'intercanvi de relacions per evitar l'atròfia, la descomposició i la fractura social que podia suposar la insularització de qualsevol col·lectiu.

Amb els anys, s'ha donat un efecte contrari al buscat inicialment i aquest mateix tipus de construccions han esdevingut veritables fortaleses en la protecció de les activitats del veïnat que hi resideix. El patis interiors, aïllats al trànsit i sense controladors informals suficients, constitueixen zones amb presència de dinàmiques disruptives que només toleren els que les practiquen.

A aquesta situació han contribuït els perfils dels noves persones ocupants d'alguns habitatges. Particularment, els que han ocupat sense autorització i que desenvolupen activitats delictives.

Aquestes ocupacions es realitzen sovint a través de xarxes organitzades que es dediquen a la detecció d'habitatges buits i a la seva preparació per operar, per exemple, com plantacions indoor de marihuana. A partir d'aquí, la cadena de fets il·lícits continua amb la defraudació del fluid elèctric (font de risc), la receptació d'objectes de robatori, etc. És evident que aquestes persones prefereixen un entorn aïllat, feble socialment i anònim en certa mesura.

Els entorns de les finques abans esmentades solen perdre's pel veïnat i es guanyen per les persones amb conductes disruptives. Així, no és difícil veure piscines de plàstic a l'espai públic, fogueres de nit, festes a l'espai públic, etc.

• **El fenomen NIMBY⁴ al Besòs i el Maresme**

Per últim, en el marc del pla d'urbanització de la Mina, per atendre als principis de diversitat i intercanvi, es va completar el conjunt d'equipaments amb alguns de Serveis Socials especialitzats en població amb necessitats complexes: menjadors socials o un Centre d'Atenció Socio sanitària.

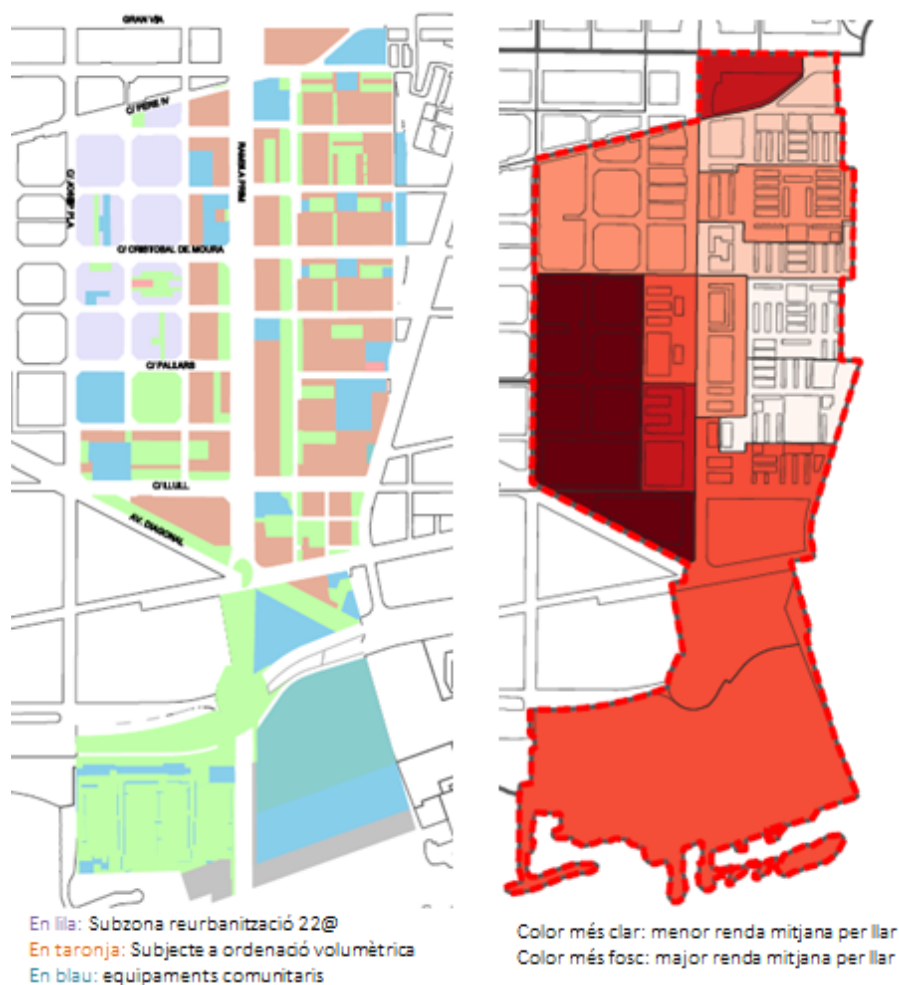
Tot i que l'impacte als voltants d'aquests equipaments es treballa de forma permanent, la queixa del veïnat és freqüent. No es focalitza sobre les persones usuàries sinó sobre l'administració i la "manca de control" al respecte. Aquesta no deixa de ser una forma de queixar-se contra les conseqüències inherents a la presència d'aquests equipaments, però orientada cap al govern local.

---

³ Newman, O. (1972). *Defensible space: Crime prevention through urban design*.

⁴ NIMBY: Not in my backyard. Acrònim emprat per primera vegada als anys vuitanta tot i que el fenomen neix als anys cinquanta per l'oposició veïnal a projectes socials amb implicacions al territori.

Es podrien trobar similituds en barris de districtes com Sant Andreu, Nou Barris o, fins i tot, Horta-Guinardó. En tots aquests barris el veïnat es queixa traslladant una sensació d'abandonament per part de l'administració, de desigualtat respecte d'altres barris o que han hagut d'acceptar el que la resta de la ciutat no acceptava.

A tot l'anterior cal sumar les fractures socials post-pandèmia. Els efectes del virus han deixat en situació de major risc les persones en situacions de major vulnerabilitat. Això afavoreix la desconfiança en les institucions i pot contribuir a una major sensació "d'injustícia" en l'accés als serveis públics, als llocs de treball i, en definitiva, als mitjans de vida.

Les mesures que es proposaran per intervenir al llarg de la propera dècada, pretenen una major participació ciutadana en matèria de seguretat i l'afavoriment de la generació de cohesió social. Aquest gran objectiu s'hi suma a les pretensions del Pla de Barris del Besòs i el Maresme, i també al Pla de Convivència de l'Ajuntament de Barcelona.

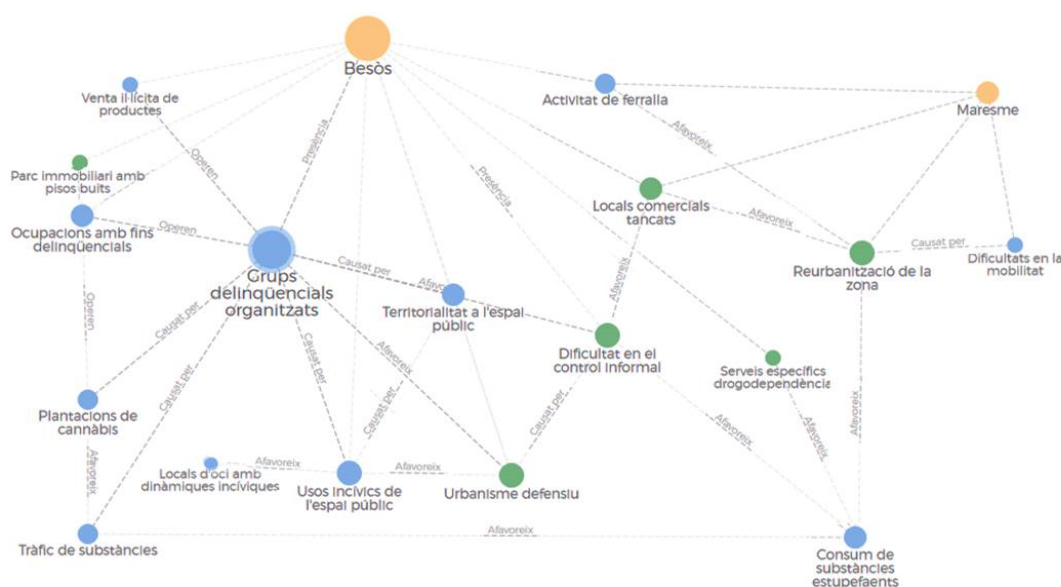
En primer lloc s'analitzaran els elements determinants del conflicte al barri:

- les problemàtiques que el conformen i el pes de cadascuna en el conflicte;
- com s'interrelacionen entre sí;
- l'abast territorial del conflicte i de cada problemàtica;

- la freqüència amb que es produeixen les problemàtiques i l'afectació social,
- les relacions socials envers cada problemàtica, el cicle i fase del conflicte, etc.

Tot l'anterior per tal de poder establir objectius i poder projectar com es pretendria que fos el barri del Besòs i el Maresme en termes de seguretat d'aquí a deu anys.

Mapa d'interrelacions de les problemàtiques presents i factors causals que les condicionen. Elaboració pròpia a partir de fonts qualitatives.

El mapeig de les diferents problemàtiques i la seva interrelació permet vincular possibles factors que les causen i les condicionen.

Els entorns veïnals d'aquest barri comparteixen força elements comuns, però hi ha evidències d'elements diferencials rellevants que mereixen estratègies de resposta focal diferent.

- a l'espai del Besòs s'ha observat la presència d'un tipus de criminalitat organitzada que mostra una important "territorialitat". Aquesta conducta de control dels espais públics debilita els usos normatius i afecta al control social informal. Aquesta presència delinqüencial connecta amb la "disponibilitat" d'habitatges buits, que esdevé un factor de vulnerabilitat pel barri;
- de la seva banda, en l'entorn veïnal del Maresme sembla, en canvi, que la reurbanització en què es troba immers afavoreix dinàmiques contràries a la norma de menor entitat, com ara la presència de persones que busquen ferralla.

Per anar a l'arrel del conflicte, es proposen actuacions policials que se centrin en les activitats que desenvolupen els grups delinqüencials organitzats i en la derivada del control territorial que aquests grups puguin exercir. A banda d'aquestes accions orientades a abordar el que resulta més greu, s'han d'afavorir altres que facilitin uns usos de l'espai públic adequats i no excloents.

El treball amb el teixit associatiu, i amb els veïnat que hi vulgui participar serà cabdal per poder informar dels objectius, dels avenços i de les dificultats que es puguin trobar. Al mateix temps, servirà per adequar el servei a les demandes i per rebre la informació necessària per continuar avançant totes plegats. Aquesta forma de coparticipació no exclou ningú i buscarà també les comunitats en conflicte (tant si són responsables com si no ho són dels problemes que es puguin gestionar) per trobar eventuais acords que permetin millores perceptibles.

El servei policial que es proposa no es recolza només en la presència uniformada, si no que es projecta en un seguit d'estratègies de naturalesa transversal amb d'altres serveis i recursos en la recerca de solucions duradores per a la seguretat i la convivència.

Seguidament es fan un seguit de propostes per al barri del Besòs i el Maresme. La major part són estrictament de seguretat, però d'altres són en coordinació amb d'altres serveis. També es fan suggeriments que afecten netament a a'altres àrees municipals.

El Besòs. Estratègia principal: actuar sobre la criminalitat organitzada i les derivades perniciosos per a la convivència			
Proposta estratègica	Proposta tàctica	Termini	Ràtio cost/Benefici
Intervenir sobre l'urbanisme "defensiu"	<ul style="list-style-type: none"> Reformar zones actualment poc transitables i de difícil patrutatge, reconvertir a zones 30 o pacificades, aplicar mesures de prevenció situacional i perspectiva de gènere. 	Mig/llarg	MITJA: Inversió en urbanisme i mobilitat / impacte en el control informal i formal de la zona
Increment del control sobre les ocupacions i particularment les que tenen finalitats delinqüencials	<ul style="list-style-type: none"> Millora en la coordinació per donar resposta a les ocupacions d'immobles públics. Determinació de criteris compartits a tota la ciutat per evitar diferències de tractament territorial. Afavorir la celeritat dels desallotjaments i les recuperacions possessòries. 	Curt/mig	ALTA: Escassa inversió més enllà de la coordinació. Alt impacte en evitar delictes organitzats
	<ul style="list-style-type: none"> Supervisió del parc immobiliari privat vulnerable per instar a la seva protecció/ús. 	Mig/llarg	MITJA: Cost dels mitjans per protegir els habitatges públics (alarmes i portes de seguretat). Alt impacte en evitar delictes organitzats.
Increment de les investigacions criminals sobre les plantacions de marihuana	<ul style="list-style-type: none"> Augmentar els recursos policials destinats a investigar el tràfic de drogues, al mateix temps que es gestiona la recuperació possessòria de l'habitatge i es vincula a un ús positiu. Aquesta simultaneïtat ja ha estat assajada a Ciutat Vella i funciona adequadament. Major presència policial i dispositius conjunts CME-GUB-CNP-Treball. 	Curt/mig Curt	ALTA: Inversió en recursos policials d'investigació amb resultats a mig/llarg termini. ALTA: Inversió en recursos policials amb impacte en la seg. subjectiva a curt termini.
	<ul style="list-style-type: none"> Coordinació amb FECSA en la detecció preventiva de defraudacions elèctriques. 	Curt	ALTA: Inversió mínima amb impacte en la seguretat .

Reducció dràstica del tràfic de drogues (altres substàncies d'alta addicció).	<ul style="list-style-type: none"> Investigació policial sobre el tràfic de drogues a habitatges. Coordinació inter-territorial per abordar eficaçment el tema. Presència policial per dificultar l'accés a les substàncies per part dels consumidors. Control dels vehicles abandonats per evitar espais per al consum fora del CAS. Control dels espais públics en que hi ha estada permanent dels consumidors. 	Curt	<p>ALTA: Inversió en recursos policials d'investigació amb resultats a mig/llarg termini</p> <p>ALTA: Inversió en recursos policials d'investigació amb resultats a mig/llarg termini</p> <p>ALTA: Inversió policial amb impacte en la seguretat</p> <p>ALTA: inversió amb millora de la seguretat subjectiva</p> <p>ALTA: inversió amb millora de la seguretat subjectiva</p>
Control de paradistes que venen productes de procedència il·lícita al mercat del Besòs	<ul style="list-style-type: none"> Instal·lació de càmeres de seguretat a l'interior del Mercat i de la zona d'influència. 	Mig/llarg	MITJA: Resultats a mig termini sobre els delictes patrimonials.
	<ul style="list-style-type: none"> Intervenció policial integral per part d'unitats d'investigació. 	Curt	MITJA: Inversió econòmica i impacte si hi ha equip de visionat i reacció.
	<ul style="list-style-type: none"> Presència uniformada GUB: Intervenció policial sobre la venda ambulant de productes. 	Curt	ALTA: Inversió econòmica per la prevenció a través de la presència policial.
	<ul style="list-style-type: none"> Actuar sobre els compradors per conscienciar de la gravetat del fet. Impulsar una campanya informativa al veïnat per evitar la banalització del problema. 	Curt	MITJA: cal avaluar la queixa veïnal si se'ls denuncia per comprar productes d'origen il·lícit.
Control administratiu dels locals d'oci i dels establiments que afavoreixin l'incivisme	<ul style="list-style-type: none"> Anàlisi, a través de la Taula de Policia Administrativa, del grau de compliment dels establiments que es considerin sensibles per la seguretat. Campanyes d'inspecció en coordinació amb el Servei de Llicències i Inspecció del Districte. Combinar amb la Inspecció de Treball. 	Curt	ALTA: Inversió moderada amb elevat impacte. La capacitat de reconduir situacions és molt alta en aquest àmbit.
Control de conductes incíviques a l'espai públic	<ul style="list-style-type: none"> Reforç dels dispositius policials de saturació Besòs en franja tarda i nit 	Curt	MITJA: Inversió alta amb elevat impacte però temporal, no és sostenible a llarg termini.
	<ul style="list-style-type: none"> Potenciar el control informal a partir del diàleg i acords amb els referents de la comunitat gitana. Crear vincles amb qui pugui ser referent 	Mig	ALTA: Elevat impacte de llarg recorregut. Baix cost més enllà de l'esforç de l'EPB.

El Maresme. Estratègia principal: reconducció de conductes			
Proposta estratègica	Proposta tàctica	Termini	Ràtio cost/Benefici
Abordatge de l'activitat de recollida de ferralla	<ul style="list-style-type: none"> Establir amb la comunitat senegalesa un diàleg de reconducció de les seves activitats laborals 	Mig/llarg	ALTA: Inversió escassa i millora de la relació convivencial
	<ul style="list-style-type: none"> Estudi de l'estacionament dels carros i remolcs de ferralla: proposta de l'AAVV Maresme. L'ocupació actual de l'espai públic no és acceptable 	Curt/mig	MITJA: Inversió de mobilitat i resposta a la demanda veïnal
	<ul style="list-style-type: none"> Establir amb la comunitat senegalesa un diàleg relatiu a les normes de conducta comuns als espais públics i la participació en activitats que fomentin la interacció amb altres residents 	Mig	ALTA: Elevat impacte de llarg recorregut.
Reordenació de la mobilitat	<ul style="list-style-type: none"> Control d'estacionaments i especial atenció als vehicles abandonats 	Curt	ALTA: Permet evitar la pernocta i el consum d'estupefaents.
	<ul style="list-style-type: none"> Consecució d'un pla de reordenament de la mobilitat a la zona 	Mig/llarg	ALTA: facilitar una lògica de desplaçaments amb un impacte positiu a l'entorn.
	<ul style="list-style-type: none"> Xarxes i itineraris segurs a peu (zones verdes) que fomentin els usos veïnals i favorables a la convivència. 	Mig	ALTA: Inversió en urbanisme però millora en la sensació subjectiva de seguretat
Promoció d'estratègies amb el comerç per tal que col·laborin amb el sistema de seguretat	<ul style="list-style-type: none"> Reforçar els vincles GUB- Comunitat paquistanesa. Disposen de molts comerços al barri de Maresme i convindria que esdevinguessin actors favorables a la millora d'un entorn segur. 	Curt	ALTA: Inversió escassa i enllaç veïnal
	<ul style="list-style-type: none"> Incorporació de la comunitat paquistanesa en teixit associatiu de forma més eficaç. Són una comunitat poc integrada en les AAVV i AACC i convé esbrinar la raó i remoure obstacles si els hi ha. 	Curt/mig	ALTA: Inversió escassa i enllaç veïnal

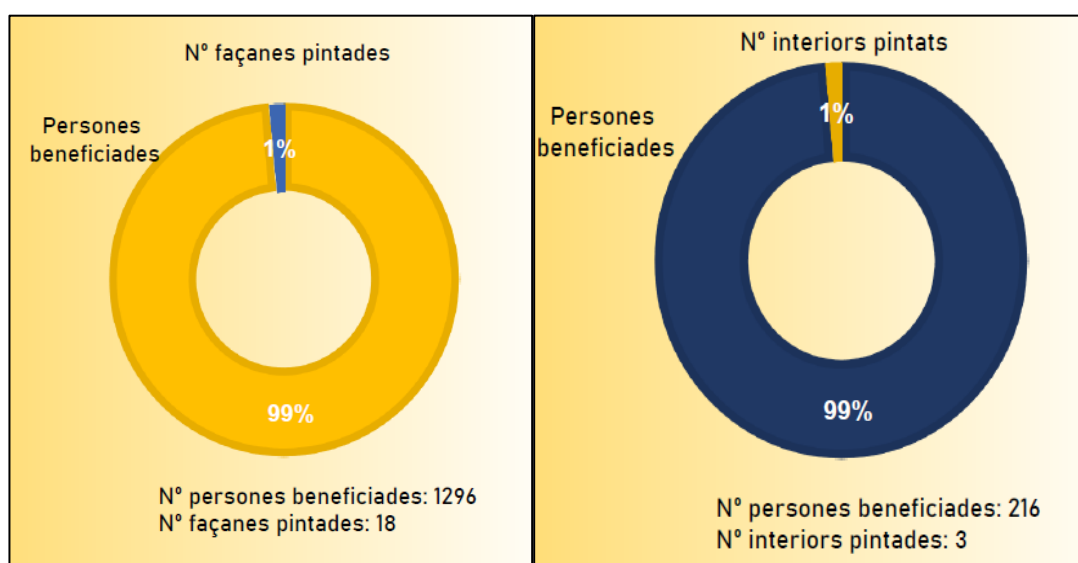

SECRETARIA DE PREVENCIÓ

El Servei de Prevenció i Convivència actua per tal de promoure la convivència veïnal i el civisme, i intervenir en situacions de conflictes de caire social a l'espai públic i a les comunitats d'escala.

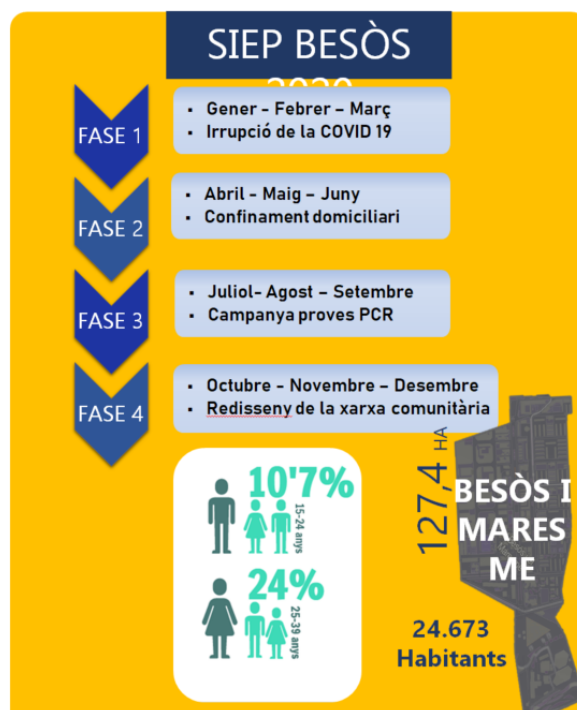
L'equip de professionals intervé en les principals problemàtiques detectades que poden dificultar la convivència o l'ús compartit de l'espai públic i les comunitats veïnals amb actuacions coordinades amb els diferents serveis municipals de referències. En concret:

- Ús intensiu o massiu de l'espai públic: oci nocturn, sorolls...
- Exclusió social: persones en situació d'extrema precarietat, sense llar, recuperadores de ferralla, pidolaires...
- Activitats inadequades a l'espai públic o comunitats de veïnatge: vandalisme, consum d'alcohol o d'altres substàncies estupefaents, generació de deixalles, activitats delictives, necessitats fisiològiques, venda ambulants...
- Convivència: xoc cultural, Inter generacional, molèsties per soroll, estereotips o prejudicis...
- Manteniment de l'espai físic: relacionats amb la il·luminació, el mobiliari urbà, la brutícia...
- Situacions irregulars o de vulnerabilitat vers l'habitatge: ocupacions, sobreocupacions..
- Manteniment de les comunitats de veïnatge: relacionades amb l'estat físic de l'escala, la neteja, les anomalies estructurals...

Servei d'Intervenció a l'Espai Públic (SIEP)

La intervenció del SIEP al barri durant l'any 2020 ha tingut quatre períodes ben diferenciats marcats per la pandèmia, així com els seus efectes administratius i socials.

El període pre-pandèmia ve marcat per l'augment de les conductes delinqüencials, cada cop més agressives i protagonitzades per un grup de joves. El servei gestiona dos casos relacionats amb aquests incidents i moltes queixes per part del veïnat.

L'aplicació del confinament total comporta canvis importants al servei: s'adopta la modalitat de teletreball i es redefeixen les tasques. Es fa seguiment telefònic de casos i es contacta amb el veïnat per detectar necessitats i rebaixar situacions de conflicte.

El teletreball se centra en la contenció i acompanyament emocional al veïnat davant de situacions d'incompliment del confinament. Les queixes veïnals en aquest període es focalitzen en dos aspectes: acumulació de brutícia i incivisme a l'espai públic.

Preparació d'accions comunitàries
Impacte disruptiu per part de grups de joves
Tasques administratives i gestió interna
Teletreball

Durant la fase 2, el servei passa a ser considerat essencial i això propicia la seva tornada al barri. En ple confinament domiciliari, l'equip adopta nous encàrrecs com ara el seguiment del compliment de les mesures sanitàries a l'espai públic, donar suport a la gestió de tràmits telemàtics o fer seguiment dels punts de distribució d'aliments.

Es reforça la coordinació amb els agents del territori per donar resposta a les situacions de vulnerabilitat creixent entre el veïnat. El servei detecta una major presència de persones sense llar, que no s'ajusten al perfil de persones consumidores, sinó que es troben en situació de fragilitat extrema per la situació econòmica i social. Augment de la coordinació i del treball conjunt amb el Servei d'Inserció Social Medi Obert (actual SASSEP).

Flexibilitat excepcional en les funcions del servei
Detecció i seguiment de persones sense llar i assentaments
Situacions de vulnerabilitat diversa
Inviabilitat en l'execució d'accions comunitàries per la pandèmia
Prospecció i accions específiques en zones degradades

La fase 3 es caracteritza per l'inici del restabliment de tasques i funcions pròpies del Servei. Es recuperen les prospeccions i intervencions habituals de l'equip i es reprenen les reunions i coordinacions amb la resta de serveis i recursos.

A l'espai públic s'observa un descens molt important tant del consum com de la detecció de xeringues⁵. Es reben moltes queixes veïnals relacionades amb l'incompliment de les mesures sanitàries, botellot i molèsties per soroll.

També es realitzen les proves de cribratge massives de PCR al barri. El Servei hi participa donant suports a les situacions que es puguin produir tant a nivell emocional com per la frustració acumulada durant el temps de pandèmia.

Suport a les accions relacionades amb les proves PCR
Inici del recobriment i funcions pròpies del servei
Descens del consum i de xeringues a l'espai públic
Augment de la tensió veïnal: botellot i molèsties per soroll

La fase 4 ha significat una recuperació de certs canals de coordinació i una millora de les derivacions que es detecten al servei, donant sortida a algunes necessitats específiques gràcies a la comunicació efectiva amb altres serveis d'atenció individual del barri.

Es prioritza el seguiment de la vinculació de certs grups de joves a zones concretes de l'espai públic per tal de poder tenir més informació i validar una proposta d'acció comunitària transversal amb altres serveis que també tenen l'actuació amb adolescents dintre del seu pla de treball.

Problemàtiques amb els joves i l'ús intensiu de l'espai públic
Acollida de nous projectes al barri i millora derivacions
Replantejament de les futures accions comunitàries

---

⁵ Dades quantitatives concretes en la descripció del Programa de Reducció de Danys.

Les conclusions de l'any 2020 son:

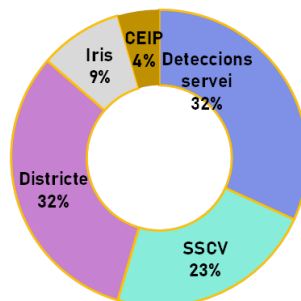
- Augment respecte als anys anteriors de la detecció i l'atenció de situacions de vulnerabilitat.
- Major coneixement del Servei per part del veïnat.
- Enfortiment de la xarxa comunitària.
- Augment del sensellarisme com a motiu de la situació de crisi econòmica i social.
- Canvi en el perfil i la tipologia de les pernoctes a carrer. Una part significativa dels casos, no estan associades a dinàmiques de consum.

S'han gestionat un total de 26 casos de persones sense llar, amb la derivació efectiva de 7 persones al Servei d'Inserció Social (SIS) (actual SASSEP)

A partir de la detecció de noves necessitats derivades de l'esclat de la pandèmia, per part del Servei, han sorgit al territori altres recursos com el XARSE (Xarxa de Resposta Socioeconòmica).

34 casos en intervenció a l'Espai públic amb diferents canals de demanda:

- Adaptació i flexibilitat per adaptar-se a les noves necessitats i demandes del territori i del Districte i donar-hi resposta.
- Ampliació dels canals de recollida de demandes i necessitats veïnals.

- Suport i acompanyament emocional al veïnat, especialment durant l'esclat de la pandèmia i el posterior declaració de l'estat de confinament.
- Suport i acompanyament als punts de distribució d'aliments del barri, especialment en la fase inicial del confinament.
- Seguiment de l'estat de la neteja al barri, especialment durant els mesos immediatament posteriors a l'esclat de la pandèmia. Recollida de les queixes veïnals al respecte, i traspàs de les informacions a les referents de Districte.
- Augment del grup de joves amb conductes delinqüencials i amb hostilitat vers altres grups d'iguals.
- Augment de la tensió veïnal com a conseqüència del confinament i l'ús inadequat de l'espai públic.

Fort augment del consum de begudes alcohòliques d'alta graduació a l'espai públic, per manca de locals d'oci nocturn durant pandèmia

- Augment del número de prospeccions realitzades pel Servei, a més del seguiment més acurat dels espais prospectats.

S'han realitzat un total de 1185 prospeccions

- Malgrat que els primers mesos abans de l'esclat de la pandèmia, es va realitzar el disseny i la coordinació amb la resta d'agents de territori per implementar les accions comunitàries (Dia Internacional del Poble Gitano, Iftar Popular Ramadà, Territori Antiracista...), finalment -i donades les mesures sanitàries establertes-, no es va poder portar a terme cap acció comunitària.

Respecte el **2021**, el servei ha treballat en 18 punts en fase seguiment

El 10 de novembre va dur a terme la primera acció comunitària post pandèmia, amb la realització d'una xerrada oberta i gratuïta pel veïnat al Casal de barri Besòs sobre com fer servir la bústia ciutadana. Aquesta xerrada forma part d'un conjunt de xerrades pel veïnatge.

¿CÓMO NOTIFICAR DE MANERA RÁPIDA INCIDENCIAS Y DESPERFECTOS EN LA VÍA PÚBLICA?

Taller práctico usando la aplicación **Barcelona en el bolsillo**

Miercoles 10 de Noviembre a las 18:00

En el Casal de Barri Besòs: Cristobal de Moura 232

Inscripciones en el Casal de Barri o enviando whatsapp al 626279359

Districte de Sant Martí Ajuntament de Barcelona

CÀPSULES Formatives

Al Casal de Barri Besòs
Carrer Cristòbal de Moura 232

Xerrades obertes i gratuïtes per tots els veïns i veïnes

NOVEMBRE

COM LLEGIR LA NOVA FACTURA DE LA LLUM DIA 4 A LES 18:00 A càrrec del Programa contra la Pobresa Energètica	COM FER SERVIR LA BÚSTIA CIUTADANA DIA 10 A LES 18:00 A càrrec del Servei de Prevenció i Convivència del Besòs Maresme
EINES PER PODER ESTALVIAR DIA 17 A LES 18:00 A càrrec de l'Obra Social La Caixa	PREVENIR RISCOS A LA LLAR DIA 24 A LES 18:00 A càrrec de Bombers de Barcelona

Per apuntar-se cal passar pel Casal de Barri o enviar un whatsapp al 626 27 93 59

Districte de Sant Martí Ajuntament de Barcelona

Servei de Suport a les Comunitats Veïnals (SSCV)

Durant la primera fase, es varen diagnosticar 8 noves comunitats i es varen fer 24 prospeccions per fer seguiment de l'evolució de les intervencions realitzades pel Servei. Dels àmbits d'intervenció que s'han tingut en consideració durant les prospeccions realitzades, destaquen la Convivència i Estat físic de l'escala.

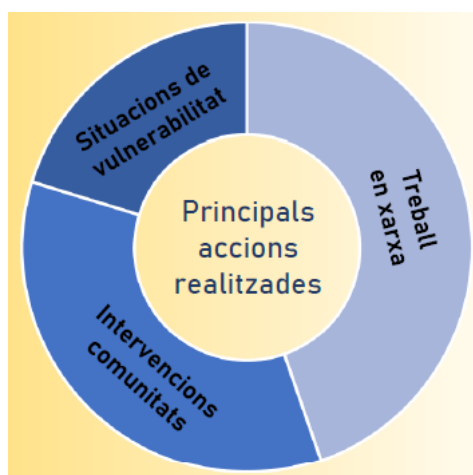
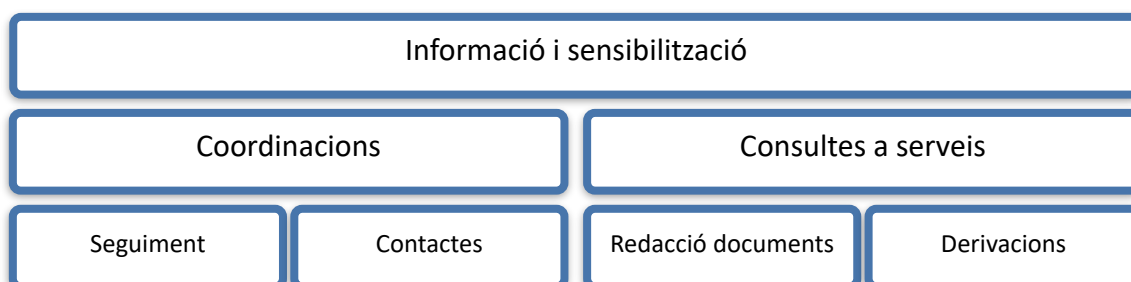

A la segona fase, el gruix de les accions recauen en les d'informació i sensibilització, donada la situació sobrevinguda i el grau de desorientació del veïnat.

Aquest nivell d'incertesa va provocar la necessitat de coordinació entre serveis per compartir estratègies per afrontar la nova situació.

Tipologia d'accions realitzades

A la tercera fase cal remarcar la reducció de demandes via Atenció en Línia o instància, possiblement per una millor accessibilitat al Servei i l'increment de demandes via, tant des de l'EPB-GUB, com des del Centre de Serveis Socials del Besòs.

Campanya de sensibilització vers l'ús de la mascareta

Primeres accions de regeneració urbana

Conflictes degut a fuites i filtracions

Deficiències estructurals

Assessorament i suport en tràmits fiscals

A la fase 4, dels 861 tipus de casos atesos pel servei, 413 són propis mentre que els 448 restants són casos sobrevinguts (és a dir, sorgits arrel de la crisi sanitària). Això, juntament amb les restriccions d'aforament, ha provocat que s'hagi hagut de replantejar les tasques i direcció del servei.

Dels casos sobrevinguts que s'han atès durant aquest període, destaquen els relacionats amb situacions de precarietat, suport i orientació en ofertes de feina, suport a tràmits no relacionats amb les comunitats veïnals i suport en alta al SOC. És per això que de cara al Pla de Treball 2021, s'han inclòs els eixos d'ocupabilitat i esletxa digital per donar resposta a les necessitats emergents arrel de la situació de pandèmia de les comunitats veïnals.

Dificultats per realitzar les intervencions degut a les restriccions d'aforament

Redisseny dels documents de recollida de dades

Manteniment de l'atenció directa i el suport integral a les necessitats veïnals

Detecció d'un augment de situacions de precarietat

Respecte les dades del 2021 en quant les comunitats intervingudes i tancades:

	Gener-febrer	Març -abril	Maig- juny	Juliol- agost
Comunitats intervingudes	85	65	77	15
Comunitats tancades	9	0	3	1
Nombre d'intervencions	151	483	481	337

Malgrat les limitacions per poder realitzar les tasques pròpies degut a les restriccions sanitàries, el Servei va començar al juny el procés de transició per reprendre les tasques d'intervenció a comunitats. Alhora però, es van seguir atenent noves demandes que no són pròpies així com a noves persones usuàries, donat que això s'ha vist com a una oportunitat estratègica per vincular referents d'aquelles comunitats que, per la seva complexitat i dinàmiques delinqüencials, restaven fora de la seva intervenció.

Per altra banda, el fet d'haver de donar resposta a aquestes noves persones usuàries, així com l'aparició de noves necessitats veïnals, ha permès al Servei detectar un gran nombre de situacions de precarietat, tot i que ha suposat una sobrecàrrega en les tasques i el volum de feina.

La diferència en el nombre total de comunitats intervingudes i el comunitats tancades al juliol i agost respecte la resta de l'any, respon al fet que, fins al moment, s'havien comptabilitzat les intervencions individuals com a comunitats veïnals intervingudes. En canvi, en el període juliol-agost s'ha començat a reprendre el registre de les

intervencions exclusivament per temàtiques i problemàtiques associades a àmbits de comunitats veïnals, tal i com ja es feia anteriorment a la pandèmia.

A l'agost es reprenen les assemblees veïnals que es varen haver d'aturar a causa de les restriccions originades per la pandèmia.

El SSCV-BM en el 2021 ha intervingut en 3 accions comunitàries:

ESCOCELLS COMUNITARIS c/ Catània

En aquesta acció comunitària van intervenir-hi tant el SIEP com el SSCV. Al febrer de 2021, el servei de prevenció va rebre demanda per part del veïnat del c/ Catània 6-10 que volien fer alguna intervenció als escocells que tenien davant dels seus respectius accessos a cadascuna d'aquestes comunitats. Per part del servei de prevenció i la cooperativa de La Fàbrica es van realitzar les gestions pertinents amb el Casal de Barri del Besòs per tal que donés aixopluc a aquesta iniciativa comunitària. L'acció amb escocells va atendre diferents comunitats:

- Catània 3. Ho va implementar l'Assoc. Àmbar Prim, que va liderar l'acció de plantar els 4 escocells que estan situats davant la finca, i els 3 escocells que estan als dos costats de la porta d'accés de l'Espai Municipal Carmen Gómez, situat al carrer Marsala, a la zona enjardinada.
- Catània, 6 a 10. Va liderar la dinamització la Cooperativa La Fàbrica per encàrrec directe de Districte.

VECINO I VECINA

TE GUSTARÍA PODER PARTICIPAR DE UN PROYECTO PARA PLANTAR FLORES Y PLANTAS EN LOS ALCORQUES (AGUJERO ALREDEDOR DEL ÁRBOL) DE LOS ÁRBOLES?

ÉSTE **MIÉRCOLES** TE INVITAMOS A LA REUNIÓN EN EL CASAL DE BARRI BESÒS (CRISTÓBAL DE MOURA 232) A LAS **18H**.

Organitza: CASAL BARRI BESÒS

Gestiona: Associació Enxarxa

Amb la col·laboració de: Ajuntament de Barcelona

CÀPSULES INFORMÀTIQUES: clau permanent

L'objectiu general era reduir l'escletxa digital al barri amb una càpsula informàtica relativa a la sol·licitud de la clau permanent.

Actualment qualsevol tràmit amb l'Administració pública requereix d'un sistema d'autenticació personal i no tothom disposa ni dels coneixements ni les eines telemàtiques per sol·licitar-la, qüestió que genera grans desigualtats entre el veïnat de cara a la comunicació amb l'Administració pública. La càpsula en va dividir en dues sessions formatives, i hi van assistir 3 persones.

- Primera sessió (14 de juny)

Es va explicar el perquè de la necessitat d'adquirir un sistema d'autenticació personal. Moltes persones no saben la importància d'aquesta eina a l'hora de realitzar tràmits amb l'Administració pública. Es va fer una part pràctica en què cada assistent a la sessió va demanar la seva Clau Permanent.

- Segona sessió (30 juny)

En aquesta sessió i un cop les persones assistents disposaven del CSV, es va realitzar una part pràctica, donant-se d'alta al sistema Clave a través de la carta d'invitació.

CÀPSULES INFORMÀTIQUES: APP Barcelona a la butxaca

Amb l'objectiu de fomentar la participació ciutadana, la millora del barri i el sentiment de pertinença el 21 de juny es va fer la càpsula informàtica per explicar el funcionament de l'aplicació "Barcelona a la butxaca". La part pràctica de la sessió consistia en descarregar l'apli al mòbil i fer una ruta pel barri per detectar aquells punts en què se sol acumular brossa.

ALTRES SERVEIS QUE INTERVENEN EN EL TERRITORI

Servei d'Atenció Social al Sensellarisme a l'Espai Públic (SASSEP)

Atenció i intervenció social a les persones, famílies i col·lectius en situació de sensellarisme a l'espai públic i en assentaments o infrahabitatges amb dinàmica d'assentament. Compacta els anteriors Servei d'Inserció Social Medi Obert –SISMO- i Oficina Pla d'Assentaments Irregulars –OPAI-. El Servei té 5 dimensions d'intervenció:

- Atenció social
- Observatori del sensellarisme
- Informació i orientació a d'altres col·lectius detectats a l'espai públic
- Intervenció comunitària a l'entorn
- Recompte de persones sense llar de la Xarxa d'Atenció Persones Sense Llar

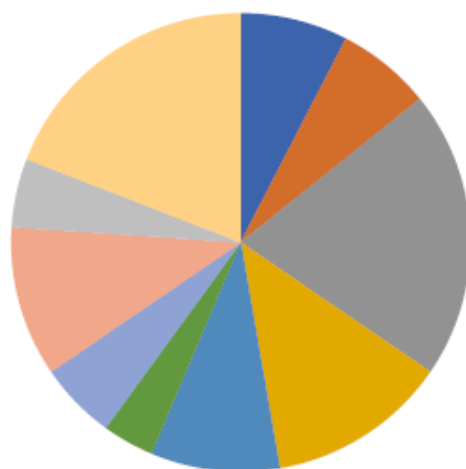
Persones contactades	ESPAI PÚBLIC		ASSENTAMENTS I LOCALS		TOTALS	
	Persones	%	Persones	%	Persones	%
El Camp de l'Arpa del Clot	13	10,66	12	5,77	25	7,58
El Clot	11	9,02	11	5,29	22	6,67
El Parc i la Llacuna del Poblenou	30	24,59	37	17,79	67	20,30
La Vila Olímpica i el Poblenou	27	22,13	15	7,21	42	12,73
El Poblenou	17	13,93	13	6,25	30	9,09
Diagonal Mar i el Front Marítim del Poblenou	1	0,82	11	5,29	12	3,64
El Besòs i el Maresme	11	9,02	7	3,37	18	5,45
Provençals del Poblenou	1	0,82	34	16,35	35	10,61
Sant Martí de Provençals	6	4,92	10	4,81	16	4,85
La Verneda i la Pau	5	4,1	58	27,88	63	19,09
Total Districte	122	100	208	100,00	330	100,00
Total Barcelona	954	12,79	865	24,05	1819	18,14

Núm. de persones diferents detectades al 2021	Espai Públic					
	161					
Núm. de persones identificades a l'Espai Públic	66		% en relació al total de districte	54,10		
Grau de vinculació de les persones	ESPAI PÚBLIC		ASSENTAMENTS I LOCALS		TOTALS	
	Persones	%	Persones	%	Persones	%
Sense vinculació SASSEP*	-	-	177	85,10	177	53,64
En Observació	58	47,54	-	-	58	17,58
En Seguiment	50	40,98	-	-	50	15,15
En Pla de Treball	14	11,48	-	-	14	4,24
Desconegut	-	-	31	14,90	31	9,39
Total Districte	122	100.00	208	100.00	330	100.00

*Es tracta dels casos que o no estan vinculats o no estan vinculats pel servei del SASSEP.

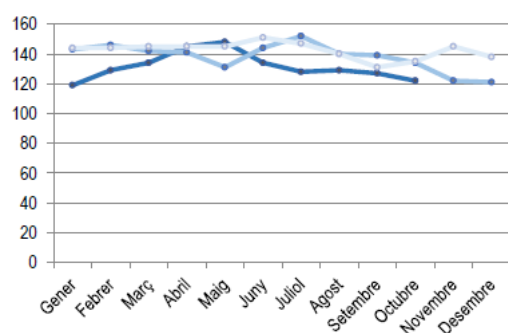
Localitzacions per Barris

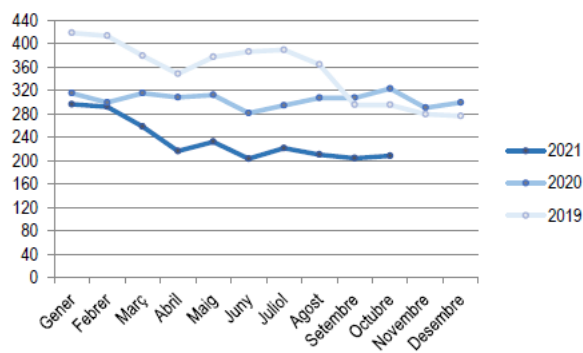
- El Camp de l'Arpa del Clot
- El Clot
- El Parc i la Llacuna del Poblenou
- La Vila Olímpica i el Poblenou
- El Poblenou
- Diagonal Mar i el Front Marítim del Poblenou
- El Besòs i el Maresme
- Provençals del Poblenou
- Sant Martí de Provençals
- La Verneda i la Pau

	PERSONES A ESPAI PÚBLIC			PERSONES EN ASSENTAMENTS I LOCALS		
	Districte	Barcelona	% en relació a la ciutat	Districte	Barcelona	% en relació a la ciutat
Octubre	134	982	13,65	312	887	35,17
Novembre	122	981	12,44	281	827	33,98
Desembre	121	964	12,55	287	830	34,58
Gener	119	914	13,02	296	835	35,45
Febrer	129	914	14,11	292	848	34,43
Març	134	930	14,41	258	806	32,01
Abril	145	942	15,39	216	735	29,39
Maig	148	938	15,78	232	740	31,35
Juny	134	955	14,03	203	746	27,21
Juliol	128	992	12,90	221	818	27,02
Agost	129	949	13,59	210	825	25,45
Setembre	127	924	13,74	204	807	25,28
Octubre	122	954	12,79	208	865	24,05

Evolució mensual del nombre de persones a l'Espai Públic

Evolució mensual del nombre de persones en Assentaments i Locals

Servei d'Intervenció Social de Famílies amb menors (SISFAM)

Atenció social de les famílies amb menors d'edat a càrrec, de qualsevol origen, que viuen i pernocten en assentaments (naus i solars), en locals o en d'altres infrahabitatges amb dinàmica d'assentament.

Les línies de treball es concreten en 4 dimensions:

- Individual
- Grup al
- Comunitària
- Assessorament expert

Servei de Gestió de Conflictes (SGC)

Treballa la prevenció, la contenció, el tractament i la resolució de situacions d'alarma social i conflictes desencadenats a l'espai públic desenvolupant projectes operatius d'àmbit social, complementaris als serveis de territori.

Equip d'Abordatge d'agrupacions urbanes de joves (EAAUJ)

Ha efectuat 49 programes a la ciutat, dels quals 5 són al Districte de Sant Martí. D'aquests, 2 han estat específics del barri del Besòs i el Maresme.

El programa d'adolescents i joves de Sant Martí està en fase de pla de xoc i es va iniciar l'1 de gener del 2021. Es tracta d'un grup d'11 nois i 1 noia. L'equip ha fet seguiment grupal de les dinàmiques grupals i assessoraments individuals per causes judicials i acompanyaments a punts d'informació juvenil.

Durant el mes de setembre de 2021 es manté la detecció continuada del grup de joves a l'espai habitual. Verbalitzen menor conflicte amb el veïnatge per les seves activitats, malgrat que segueixen restant a l'espai de manera intensiva.

Equip d'Abordatge de venda ambulant no autoritzada (EAVANA)

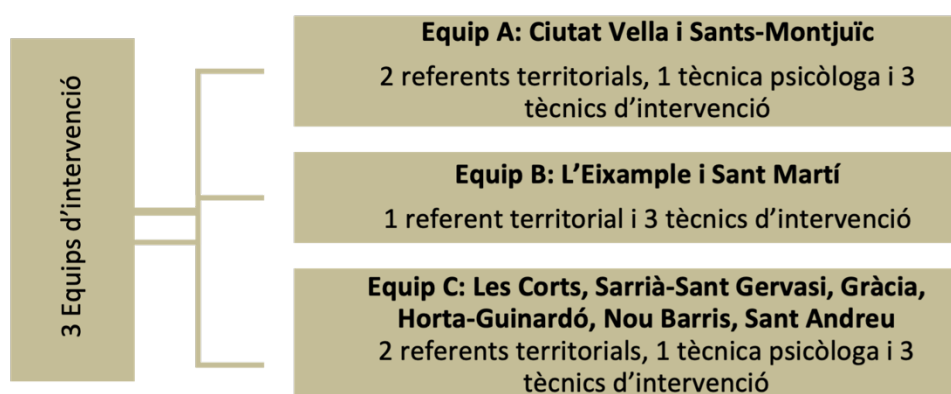
Es tracta d'un equip que apareix nou al 2021 amb la reorganització del Departament de Serveis Socials d'Intervenció a l'espai Públic (DSSIEP).

Durant el 2021 ha intervingut en tres espais del districte: al ptge Dos de Maig, al barri del Besòs i el Maresme i a les platges de Sant Martí.

Al barri del Besòs i el Maresme va iniciar un procés al gener del 2021 en resposta a queixes veïnals per la presència d'un col·lectiu que feia acumulació de carretons de recuperació de ferralla a la via pública. El servei es coordina amb el Centre de Serveis Socials Besòs per fer seguiment del circuit de derivació per suport d'alimentació i l'atenció a d'altres necessitats bàsiques, amb BCN Activa per establir canals de coordinació i derivació pel projecte Treball als barris i amb el Servei de Prevenció i Convivència del barri per establir canals de coordinació i derivació. S'estableixen protocols d'interlocució quan hi hagin casos compartits. A nivell comunitari es va treballar en cursos de formació lingüística que es realitzen a la parròquia de Sant Paulí.

Servei de Detecció d'infants, adolescents i joves migrats sols (SDI)

Atenció social a joves majors d'edat, de 18 a 21 anys, que viuen als carrers i espais públics o en infrahabitatges de la ciutat i es troben en situació de greu risc social, i desemparament. I també menors d'edat detectats per tal de vincular-los al sistema de protecció Generalitat.

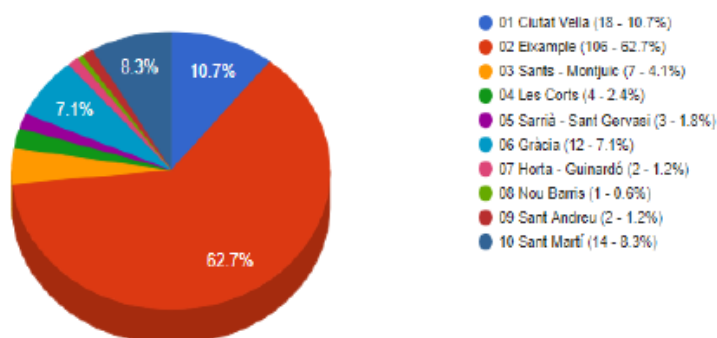

Als barris del Districte de Sant Martí estan intervenint a tres espais, i en concret a un espai al Besòs i Maresme, a la platja del Fòrum. En aquell espai es detecten de manera puntual fins a vuit joves amb recursos d'allotjament en dinàmica d'estada i relació i,

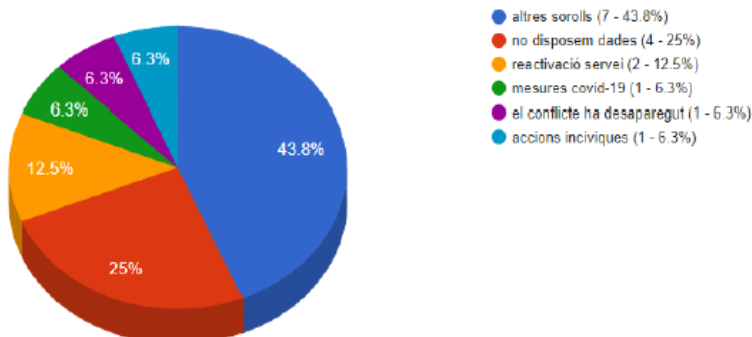
sobretot en horari de tarda. Les incidències que es detecten són salts des de l'estructura metàl·lica cap a l'aigua. Pel que fa als espigons del Fòrum, a diferència del mes anterior no es detecten infants o joves migrats sols durant les prospeccions realitzades.

Es realitza un seguiment de la zona de banys del Fòrum, conjuntament amb el Servei de Gestió de Conflictes, Guàrdia Urbana de Barcelona i Barcelona Serveis Municipals en la qual es realitza un diagnòstic i intervenció de la situació que es va alertar com a conflictiva a principis de l'estiu.

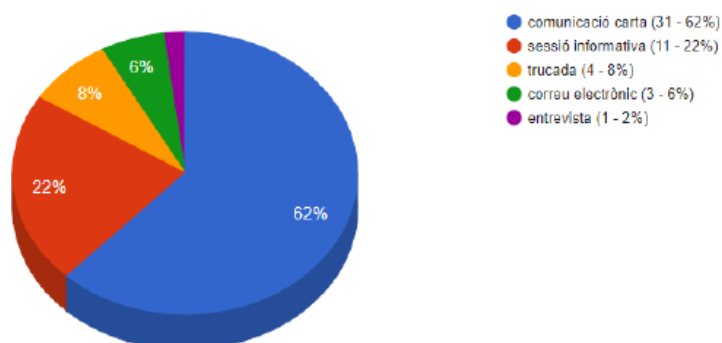
Il·lustració 6 Distribució de la totalitat de casos per districte

Il·lustració 17 Distribució de causa tancament cas per 10 Sant Martí

Il·lustració 30 Distribució accions per districte: 10 Sant Martí

Servei de Mediació Veïnal (SMV)

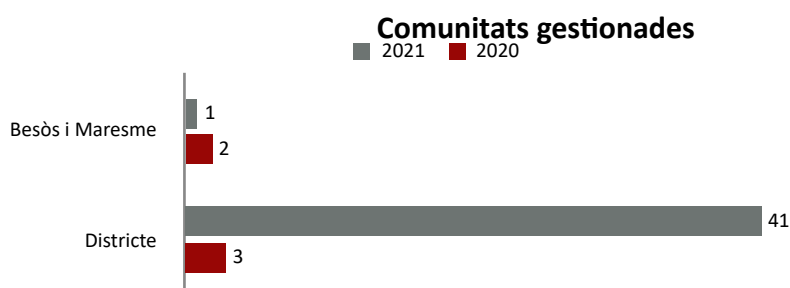
El servei de mediació veïnal entre veïns i veïnes (SMV) es un servei de gestió alternativa del conflicte en l'àmbit de la convivència veïnal, que prioritza la intervenció per facilitar els acords, intercedir en els conflictes i proposar mesures que millorin la convivència. És de caràcter telemàtic, i podrà treballar telefònicament o des de diferents plataformes online. No es planteja un tractament presencial.

Els seus objectius són:

1. Donar una resposta àgil a les demandes presentades per la ciutadania de suport en la resolució de conflictes veïnals.
2. Apropar la ciutadania a serveis amb vinculació territorial o sectorial, per a la resolució de conflictes.
3. Ajudar a comprendre i gestionar els conflictes i problemàtiques des de diferents mirades que aporten la mediació, la facilitació, la conflictologia i altres tècniques i metodologies d'intervenció social.
4. Promoció d'estratègies d'apoderament i coresponsabilitat en la gestió de conflictes de i entre la ciutadania.
5. Promoure tècniques i recursos que permetin resoldre un conflicte sense recórrer d'entrada a les intervencions policials, judicials o administratives i establir o restablir la comunicació positiva i la cooperació en les relacions.

No es planteja la intervenció del SMV en situacions:

- que requereixen un procés d'acompanyament o mediació de llarga duració o d'alta complexitat d'intervenció des del vessant d'actors, serveis implicats o plantejament estratègic;
- de mediació en conflictes que succeeixin únicament a l'espai públic, ja que ja hi ha serveis que responen a aquesta necessitat;
- de conflictes en comunitats veïnals i habitatges d'usos turístics ja que actualment requereix una intervenció diferenciada a la que proposem;
- no previstes per les mediacions ofertes des de la DSP.

Actes de Mediació

La finalitat bàsica dels processos de mediació és la d'oferir un model de gestió del conflicte que permeti aportar un espai de diàleg entre les parts per a la cerca de solucions a aquelles situacions de trencament de la convivència i la cohesió social.

Hi ha certes infraccions de les ordenances municipals que, tot i ser lleus, sí que per oportunitat o reincidència originen confrontacions entre les persones i no troben solució en la imposició d'una sanció econòmica. Si considerem com a objectiu fonamental el restabliment de la pau social i de la convivència, haurem de comptar amb els mateixos autors com a parts fonamentals en el restabliment de l'equilibri. Això és que les parts prenguin consciència dels efectes de les seves accions i actituds i es coresponsabilitzi en la recerca de la solució.

En altres ocasions les molèsties denunciades no es poden comprovar però igualment interfereixen en la convivència veïnal. Són aquells fets que per la seva naturalesa no hi ha manera d'objectivar, que es produeixen en moments en què la inspecció tècnica o administrativa no és present, o que quan es donen i es poden mesurar entren dins de la legalitat.

Així mateix són objecte de consideració altres fets no subjectes a norma i dels què es desprèn algun tipus de molèstia no prevista ni recollida en cap ordenament legal i que esdevenen un conflicte de convivència.

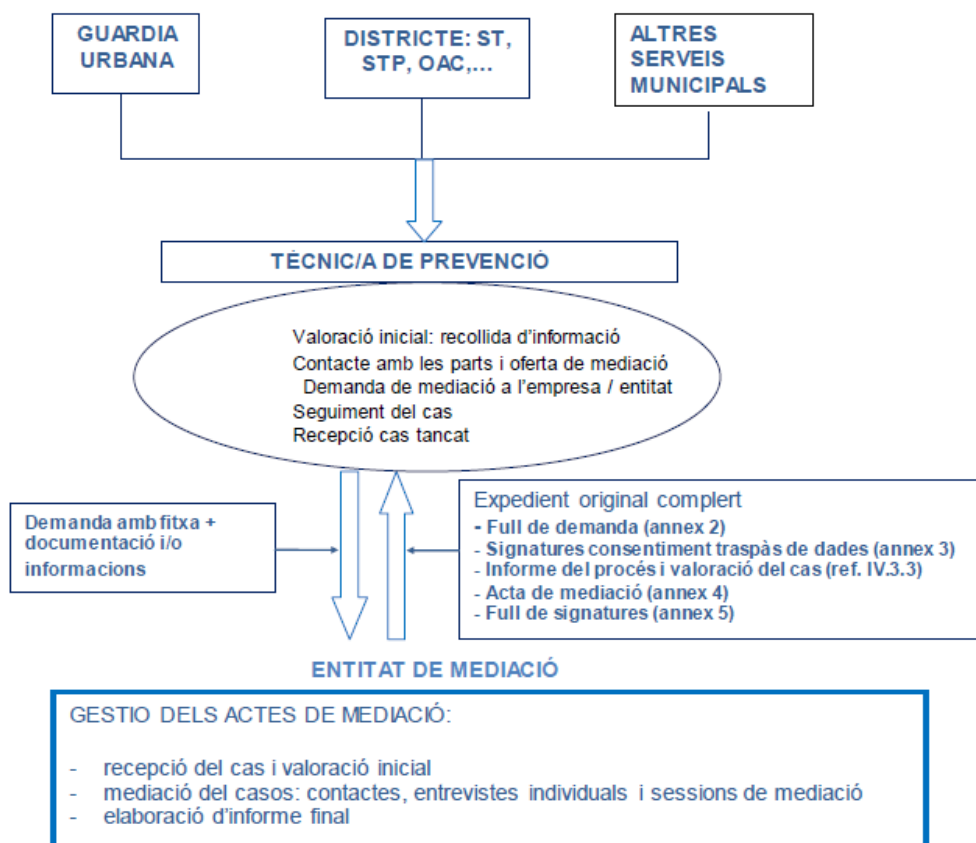
Altres situacions abordables són les de competència per l'ús de l'espai públic, és a dir, quan hi ha actituds o activitats que, tot i ser lícites, molesten, incomoden i provoquen el trencament del respecte als altres i de la convivència o l'ús compartit dels espais públics. En aquestes ocasions, també cal buscar elements de diàleg i pacte per restablir el respecte entre les parts, restablir la pau social i preservar l'espai públic.

Els objectius són:

- Oferir una alternativa a la sanció i a la judicialització per als temes de la vida ciutadana mitjançant la cultura del diàleg, el consens, el pacte i l'acord com a vies alternatives per a la solució dels conflictes.
- Potenciar la participació, el diàleg, la implicació i el compromís ciutadà i comunitari en la socialització i resolució dels conflictes de convivència.
- Atendre els casos de conflictes entre ciutadans i acompanyar-los en la cerca d'una solució acceptada i satisfactòria per a les parts.
- Oferir un espai de relació amb condicions que afavoreixin la confrontació constructiva de situacions en desequilibri entre les parts.
- Retornar a la comunitat la seva responsabilitat en la resolució de conflictes de convivència.
- Reforçar la dimensió preventiva, en la mesura que, a més de donar respostes concretes a determinades situacions, es treballa sobre les causes que les originen.
- Realitzar actes de mediació a Barcelona en el context d'un programa de gestió alternativa als conflictes de convivència.

- Atendre les demandes d'intervenció en conflictes susceptibles de ser tractats amb la tècnica de mediació que se li encomanin des de la Direcció de Territori i Serveis a les Persones dels districtes o la Direcció de Serveis de Prevenció.
- Seguir el circuit del programa per atendre casos susceptibles a ser tractats amb la tècnica de la mediació:

CANALS D'ENTRADA: DERIVANTS

El servei de mediació presencial es va iniciar al 2007. Es un servei complementari als serveis de prevenció i convivència de districte. Per aquest motiu no ha gestionat cap cas al districte entre el 2019 i el 2021.

Substitució per mesures educatives i prestacions a la comunitat (MEiPBC)

El servei s'ocupa de la substitució del pagament de multes administratives per mesures alternatives a la sanció (MAS) d'acord amb el que disposa l'Ordenança de Procediment Sancionador de 26 de març de 2010, i el [DECRET de 12 d'abril de 2019 d'ordenació de les mesures alternatives substitutòries a les sancions](#) (en vigor el 9 d'agost de 2019).

Col·labora en les mesures d'execució penal a la comunitat i justícia juvenil, d'acord amb el conveni entre el Departament de Justícia i l'Ajuntament de Barcelona: [execució de sentències de Treballs en benefici de la comunitat de persones adultes](#), [execució de sentències de Prestacions en benefici de la comunitat de persones menors d'edat](#) i [participació en el programa prejudicial de Mediació / Reparació de persones menors d'edat](#).

Dona suport a la remissió de sancions de trànsit, en la suspensió de l'execució de sancions per infraccions de trànsit d'acord amb el que preveu l'Art. 74 de l'Ordenança de circulació de vianants i de vehicles de la ciutat de Barcelona i relacionades en el Decret d'Alcaldia d'11 d'octubre de 2001, per assistència a un curs de seguretat viària.

Consideracions generals

- La substitució de la sanció econòmica no es configura com un dret subjectiu de les persones infractores, sinó com una facultat de l'Ajuntament d'acordar-la en compliment dels criteris i requisits establerts.
- No procedirà la substitució quan en ocasions anteriors aquesta s'hagi demostrat ineficaç per a procurar la responsabilització de la persona infractora.
- Les mesures alternatives es proposaran principalment en les infraccions que malmetin l'espai o els bens públics o causin alteracions en la convivència i la dinàmica pacífica de la ciutat.
- En el cas que l'infractor sigui menor d'edat l'ajuntament tindrà una actitud propositiva.
- Excepte en els casos que sigui menor d'edat o es trobi en una situació de vulnerabilitat social, es requereix que la persona infractora resideixi al municipi de Barcelona.
- Es pot prioritzar la substitució d'un determinat tipus de conducta, atesa la seva incidència i/o impacte en la comunitat.

Què és una mesura alternativa a la sanció?

Activitat que consisteix en una mesura educativa, una prestació en benefici de la comunitat, un pla de desenvolupament personal o qualsevol altra activitat que l'Ajuntament, amb el consentiment de la persona infractora, acorda imposar-li en substitució de la sanció econòmica que, segons l'ordenança municipal infringida, correspondria a la infracció comesa, amb la finalitat de sensibilitzar la persona infractora sobre les normes de conducta a l'espai urbà i de convivència a la ciutat.

Les mesures alternatives poden consistir en:

- a) Mesura educativa. Proposta de programa + educatiu o realització d'una activitat formativa o instructiva l'objectiu principal de la qual és el reconeixement de la transgressió de la norma i el greuge causat a la comunitat, així com l'assumpció de la responsabilitat per la persona infractora i la seva recuperació social.
- b) Un pla de desenvolupament personal amb implicació de serveis socials, participació en sessions individualitzades o col·lectives l'objectiu de les quals és el canvi d'activitats i actituds per a facilitar la recuperació social de la persona infractora.
- c) Mediació en infraccions amb persona o col·lectiu perjudicat.
- d) Prestació en benefici a la comunitat: conversió euros/hora per trams.

EQUIVALÈNCIA EN HORES ENTRE SANCIÓ I PRESTACIÓ EN BENEFICI DE LA COMUNITAT		
	Persones majors de 18 anys	Persones menors de 18 anys
Sancions lleus	De 8 a 20 hores	De 4 a 10 hores
Sancions greus	De 21 a 40 hores	De 11 a 20 hores
Sancions molt greus	De 41 a 60 hores	De 21 a 30 hores

Tipus de sancions que es poden substituir

- Infraccions Lleus, Greus i Molt Greus a les ordenances municipals (usos de la via pública, medi ambient, paisatge urbà, protecció, tinença i venda d'animals, protecció de la seguretat ciutadana).
- Fets No relacionats amb activitats sotmeses a autorització o llicència, o a comunicació prèvia o declaració responsable.
- No produïdes en ocasió d'activitats empresarials o professionals regulades o amb finalitats lucratives.
- No constitutives d'una infracció de desobediència o resistència a l'autoritat.
- No hagin posat en risc la seguretat o la salut de les persones.
- S'inclouen infraccions que afectin els drets o llibertats d'una tercera persona o col·lectiu i que es podran substituir preferentment per processos de mediació.

Objectius del servei

Respecte a la persona infractora:

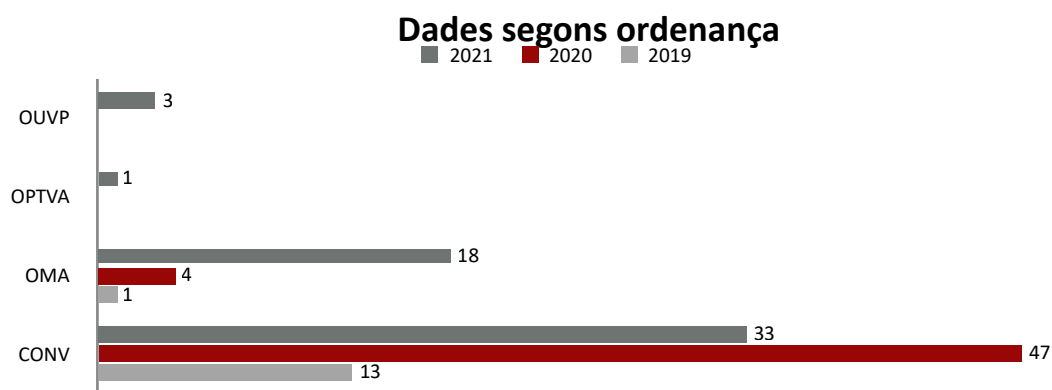
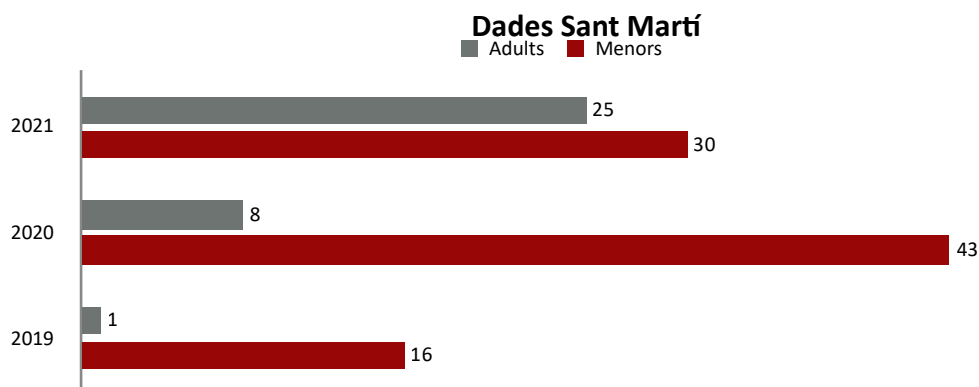
- Responsabilitzar-la de les seves accions/ reconeixement de la falta.
- Intencionalitat educativa, especialment en persones menors d'edat.
- Possibilitar que la persona faci una acció positiva per a la comunitat (capacitats, habilitats, oportunitats).
- Reparar simbòlicament la comunitat del dany ocasionat.
- Vincular-la a la comunitat i als serveis que tenen una dimensió social per a la comunitat.

Respecte a la comunitat:

- Implicar a la comunitat en la resolució de conflictes i coresponsabilitzar-la en la recuperació de la persona infractora.
- Restitució del dany causat.
- Fer participar activament les institucions públiques i les entitats d'iniciativa social en el sistema sancionador i en la reinserció de les persones infractores.
- Minimitzar els estereotips sobre els sistemes sancionadors i els/les infractors/res.

- Aposta per la convivència i la pau social.

El servei només disposa per districte i no dels barris concrets⁶:

Al barri del Besòs i el Maresme estan implicades amb el servei els següents equipaments i espais:

Associació de Veïns i Veïnes El Besòs

Biblioteca Ramón d'Alós - Moner

Casal de Barri Besòs

Casal de Gent Gran Joan Maragall

Casal Infantil El Vaixell

Centre Cívic Besòs

La Central del Circ

Menjador Social Gregal

⁶

CONV Ordenança de mesures per fomentar i garantir la convivència ciutadana a l'espai públic de Barcelona.

OMA Ordenança del medi ambient.

OPTVA Ordenança protecció, tinença i venda d'animals.

OUVP Ordenança d'usos de la via pública.

Agencia de Salut Pública. Programa reducció de danys

L'abús de drogues és una de les principals patologies de salut mental i afecta la convivència. Per actuar sobre aquest problema de salut pública, l'any 1988 l'Ajuntament va posar en funcionament el Pla d'acció sobre drogues de Barcelona, que es gestiona des de l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB). El Pla va permetre fer confluïr les diferents intervencions que es realitzaven cap a un sistema de resposta més eficaç i abordar el problema des d'una perspectiva global de ciutat. La missió del Pla d'Acció sobre Drogues de Barcelona és fer una ciutat més saludable i amb menys desigualtats a través de les polítiques de drogues. Busca garantir un abordatge integral de les addiccions, des de la prevenció fins el tractament i la reinserció d'aquelles persones que tenen problemes derivats del consum de drogues.

Entre les novetats del [Pla de Drogues 2016-2020](#) destaca la incorporació d'una nova línia estratègica, la lluita contra l'estigma associat a les persones amb consum de drogues, amb una mirada multidisciplinària i multisectorial, i on caldrà treballar per superar les barreres d'accés al tractament i ajuda derivades dels prejudicis dels i les professionals de la salut. També destaca la incorporació per primera vegada de l'atenció i el tractament de les addiccions comportamentals en població adolescent i jove, posant especial atenció al joc patològic lligat a les tecnologies.

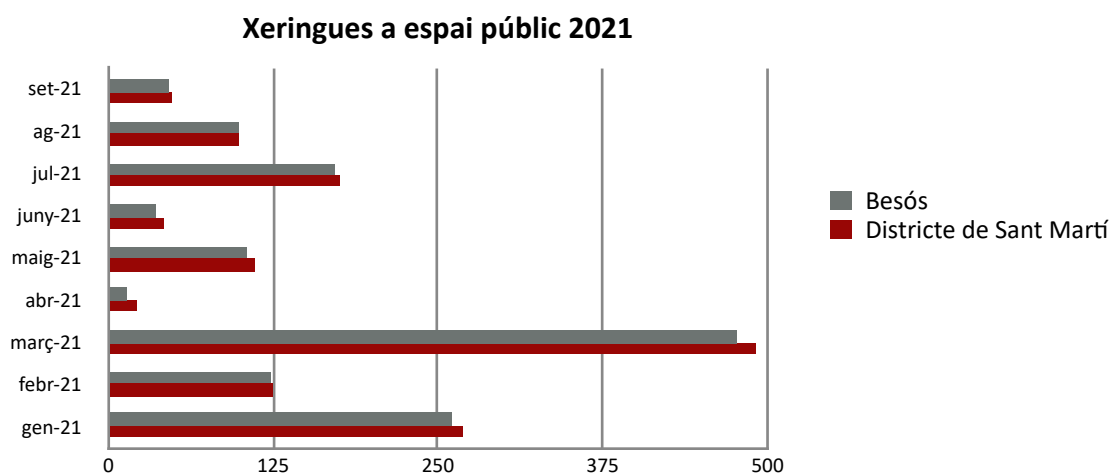
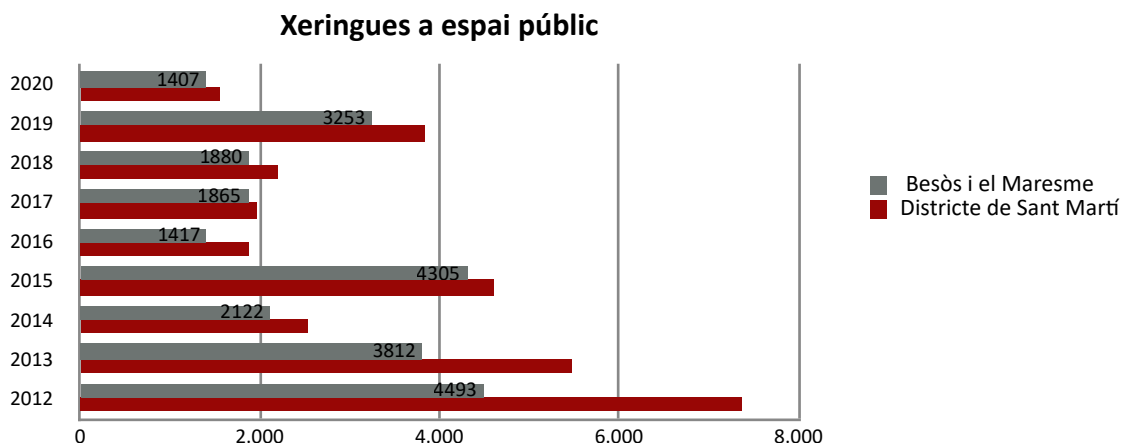
Els programes i intervencions de reducció de danys són serveis adreçats a reduir els efectes negatius del consum actiu de drogues sobre la salut individual i col·lectiva. Es centren en reduir riscos en persones que no poden abandonar el consum de drogues o estan a les primeres fases del seu tractament. Bàsicament hi ha dos tipus de programes: els que es concentren en fer intercanvi de xeringues i els que es fan en espais d'atenció sociosanitària.

Programes d'intercanvi de xeringues (PIX)

Són programes que faciliten material d'injecció estèril, preservatius i altres serveis als usuaris de drogues per via parenteral i recullen xeringues usades. L'objectiu es reduir el risc d'infeccions associades a l'ús de drogues per via endovenosa. També fan activitats d'educació sanitària i estimulen la connexió amb la xarxa assistencial. Es poden portar a terme als centres sociosanitaris de reducció de danys, al carrer, a les farmàcies i als Centres d'Atenció Primària (CAPs) vinculats.

Espais d'atenció sociosanitària de reducció de danys (REDAN)

Els centres de reducció de danys faciliten el contacte dels professionals amb usuaris de drogues il·legals en actiu, alguns en situació d'exclusió i marginació. Així es poden abordar les seves necessitats mèdiques, psicològiques i socials. Disposen d'equips multidisciplinaris i ofereixen educació sanitària, intercanvi de xeringues, distribució de preservatius, prestacions socials i sanitàries, i, en alguns casos, espai de venopunció assistida. Alguns són monogràfics i altres estan integrats en CAS o centres de tractament.

Barcelona Activa. Treball als barris

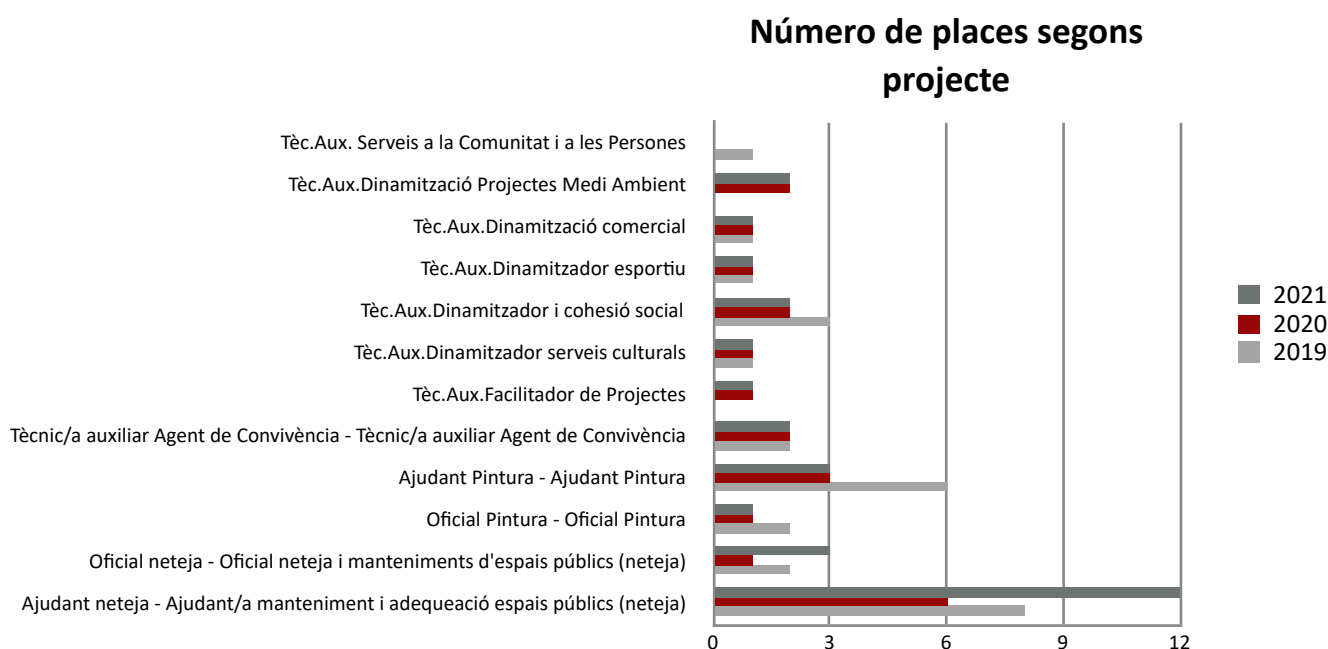
El programa de Treball als barris ofereix a les persones aturades del barri un programa amb diverses actuacions integrades i flexibles per facilitar l'acompanyament a la recerca de feina i la formació per l'ocupació. Està orientat a persones aturades i amb especials dificultats d'inserció residents en els barris objectes d'intervenció.

Els requisits per accedir al programa son:

- Persones inscrites com a demandants d'ocupació al Servei Públic d'Ocupació (SOC)
- Residents en un d'aquests barris: El Besòs i el Maresme (Sant Martí), El Bon Pastor, Baró de Viver, la Trinitat Vella (Sant Andreu), Torre Baró, Ciutat Meridiana, les Roquetes (Nou Barris), el Coll (Gràcia), Santa Caterina-Sant Pere, el Raval sud, la Barceloneta (Ciutat Vella), la Bordeta, la Marina de Port, el Poble-sec (Sants-Montjuïc).

El Punt d'informació ofereix informació sobre recursos i serveis ocupacionals, assessorament i orientació laboral, formació i pràctiques no laborals en empreses, accés a ofertes laborals. Al Besòs i Maresme el Punt d'informació està ubicat a:

CENTRE CÍVIC BESÒS
 Rambla Prim, 87 planta baixa
 08019 - BARCELONA
 Tel. 93 401 95 56 / 93 401 96 14

Els programa va quedar aturat al 2020 durant la pandèmia amb la incorporació dels plans al juliol i setembre del 2020 amb contractes de 6 i 8 mesos en funció del projecte.

Pla de Barris

El Pla de Barris del Besòs i el Maresme té entre els seus objectius la promoció de la convivència, la cohesió social i l'orgull del barri. Aquests objectius es treballen amb un enfocament de prevenció d'usos conflictius de l'espai públic i de coneixement i reconeixement entre veïns i veïnes. Així doncs, d'una banda, es va definir com a objectiu la dinamització de l'espai públic per a la promoció cultural, la cohesió social i la millora de la convivència, tot considerant que el desenvolupament d'iniciatives de diferents col·lectius a l'espai públic no només reforça la identificació amb la col·lectivitat i l'orgull de barri, sinó que a més fomenta la vida associativa i l'intercanvi cultural. D'una altra banda, també es pretén fomentar la diversitat en l'ús de l'espai públic, de manera que pugui atendre les necessitats dels diferents col·lectius i que la població el percebi com a espai propi i segur. De fet, la dinamització d'espais amb una mirada esportiva i lúdica, adaptada a diversitat social i cultural del barri, es considera una oportunitat per al reforç de les relacions comunitàries.

En aquest sentit, les principals actuacions que s'han dut a terme des del Pla de Barris per a la dinamització de l'espai públic i el foment de la convivència són les següents.

Estiu al Barri i Caps de setmana al Barri

El projecte "Estiu al Barri" del Besòs i el Maresme s'inicia el 2015 com a resultat de la diagnosi del territori realitzada pels Serveis de Prevenció i Convivència del Districte de Sant Martí. A través de la diagnosi prèvia del territori, es van posar de manifest dinàmiques i usos poc cívics en alguns dels espais públics del barri del Besòs i el

Maresme que s'intensificaven durant el període d'estiu. El programa "Estiu al Barri" parteix de la hipòtesi que si omplim aquests espais públics d'activitat cultural i d'oci destinat a tots els veïns i veïnes ajudarem a conciliar els diferents usos que s'hi produeixen, a la vegada que contribuirem a que s'hi afegixin nous col·lectius a aquests usos a favor d'un espai públic més integrador.

El projecte va continuar creixent i l'Estiu al Barri del 2017 i es va definir com un projecte del Pla de Barris del Besòs i el Maresme, mantenint les relacions i coordinacions amb el Districte de Sant Martí, compartint estratègies i diagnòstics.

La programació desenvolupa activitats de qualitat com a element de millora i intervenció a través de la participació i vincle entre veïns, veïnes i les entitats del barri per viure els espais públics amb comunitat i així fomentar espais de trobada.

L'any 2020, la programació ja es va haver d'adaptar a les necessitats i circumstàncies derivades de la COVID-19, que va determinar el format i desenvolupament de les activitats. L'any 2021 s'ha celebrat la 7ª edició, on la programació també s'ha hagut d'adaptar a les restriccions derivades de la situació sociosanitària. Tot i això, s'han programat un total de 80 activitats, recuperant, en termes quantitius, els nivells pre pandèmics.

La novetat de l'edició de 2021 ha estat la de sumar un projecte pilot d'activitats en caps de setmana durant les setmanes anteriors i posteriors a l'estiu al barri del Besòs i el Maresme i intensificar el vincle amb les activitats que es generen al voltant del programa "Estiu Jove a la Verneda" per tal de facilitar les sinèrgies entre aquests barris i entre els diversos projectes.

Així doncs, alguns punts a destacar de l'Estiu al Barri i Caps de setmana al Barri de 2021 han estat: programació variada i dirigida a diferents franges d'edat, amb tallers i espectacles de petit i mig format sempre a l'espai públic o bé als exteriors dels equipaments; reforç de les activitats dirigides a joves gràcies a la col·laboració i esforç dels diferents serveis o entitats; noves ubicacions (com ara el parc del Fòrum) i nous col·laboradors.

El Programa Estiu al Barri està consolidada com a proposta de dinamització comunitària i de millora de la percepció de l'espai públic amb una oferta lúdico i cultural amb un volum de públic estable.

Projectes de promoció de l'esport i del lleure saludable

El Pla de Barris del Besòs i el Maresme també impulsa projectes relacionats amb la promoció de l'esport i del lleure saludable, amb l'objectiu de no només afavorir la salut comunitària sinó també impulsar els usos positius de l'espai públic.

En aquest sentit, un dels projectes consolidats al barri és el programa esportiu del Complex Poliesportiu Francesc Abad – La Besonense. Es tracta d'un programa esportiu subvencionat i obert als veïns, dirigit principalment als joves del barri del Besòs i en especial els que puguin estar amb risc d'exclusió social. Aquest projecte fomenta la pràctica esportiva i dóna suport als joves que no disposen de mitjans per practicar esport. S'impulsa la pràctica en diversos esports com a mitjà per a l'adquisició dels hàbits saludables que l'esport proporciona, així com ajudar a combatre el sedentarisme i ocupar l'oci i el temps lliure d'una manera positiva.

El projecte de la Besonense promou l'activitat física i esportiva com a instrument de cohesió social

Durant el curs 2019-2020, les activitats esportives es van traslladar temporalment a diversos punts del Besòs i el Maresme, amb motiu de l'inici de les obres de millora a l'antic complex esportiu. Actualment, la major part de les activitats esportives es duen a terme a les Pistes Esportives Municipals de Joan Pujades, al carrer de Josep Pla, 42. Tot i aquest canvi d'ubicació, actualment el model esportiu es troba consolidat amb un volum estable d'usuaris, 150 infants i joves en els diferents esports que es promociónen (bàsquet, criquet, multiesportius, futbol masculí i femení). A la finalització de les obres al solar de Lluís Borrassà, el projecte es traslladarà novament a la Pista esportiva Francesc Abad, que serà un equipament esportiu amb noves instal·lacions i un projecte esportiu integrador.

D'altra banda, des del Pla de Barris també s'ha apostat per intensificar l'oferta de lleure gratuït i saludable per infants i joves durant els mesos d'estiu, molt especialment des de l'arribada de la pandèmia. Durant l'estiu de 2020 es van generar dos espais de lleure infantil i juvenil amb places gratuïtes per famílies del barri durant el mes d'agost: el Casal CET10 (amb dos torns de 40 infants i joves al poliesportiu CEM Maresme) i el Casal Brot Jove (24 places en franja jove de la mà de l'associació Brot i l'esplai St. Paulí). En 2021 s'ha mantingut el Casal Brot Jove i s'ha ampliat la seva oferta fins a les

40 places, amb l'objectiu de generar una programació d'activitats i espais de relació i diàleg entre joves, promoure els hàbits saludables, treballar valors positius amb els joves de forma transversal, potenciar la inclusió dels joves amb diversitat d'origen i el coneixement del territori i el respecte per l'entorn.

Comissió Permanent de Violència Masclista

En el context de l'estat d'alarma derivat de l'emergència sanitària, es va generar una gran preocupació en relació al possible creixement de les situacions de violències masclistes, així com a l'increment del risc per a les dones, degut a les dificultats per traslladar-se i accedir als serveis d'atenció específica i a les comissaries.

A partir del descens, tant en les urgències del SARA com en el nombre de denúncies per violència de gènere als cossos de GUB i MME, es procura buscar activament maneres proactives d'arribar a les dones que estan convivint en situacions de violència masclista, presumint un important aïllament i una convivència més intensiva amb les persones agressores.

En el marc de la coordinació durant l'Estat d'alarma entre les àrees de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI, la de Seguretat i Prevenció, i la Gerència Municipal, a través de la DS de Polítiques de Gènere, es va establir un grup de treball per fer seguiment dels possibles casos de violència masclista que arribaven a Guardia Urbana mitjançant el telèfon d'emergències.

Com a principals conclusions del grup de treball:

- Es va detectar que hi havia un volum de casos on no hi havia un protocol d'actuació coordinada entre els diferents serveis policials i amb el dispositiu municipal d'atenció.
- El grup va elaborar un informe de conclusions amb una sèrie de recomanacions de millora, entre les quals, la d'establir un espai de coordinació permanent amb vinculació territorial per l'abordatge de possibles casos de violència masclista.

Prova Pilot a Sant Martí

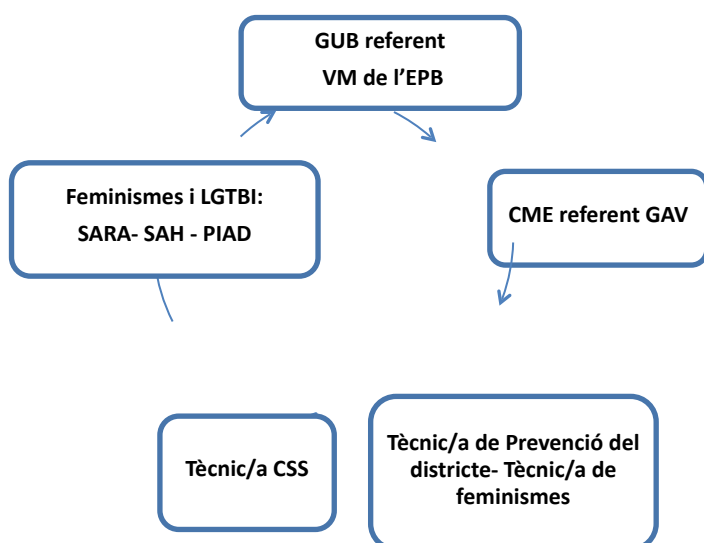
El grup de treball va funcionar entre octubre 2020 i gener 2021. L'objectiu general es establir un espai de coordinació permanent de serveis amb vinculació territorial per l'abordatge de possibles casos de violència masclista.

Els objectius específics són:

- Establir una metodologia d'abordatge i protocols de coordinació, per als possibles casos de violència masclista, especialment els no penals.
- Sistematitzar els resultats del treball per estendre el projecte a la resta de la ciutat.
- Detectar elements de millora en els procediments de cada servei o en la coordinació dels mateixos.

Membres

Conclusions

El grup de treball va considerar que l'espai de coordinació pot constituir-se com una Comissió permanent de gestió de casos de violència masclista depenent del circuit territorial.

Així mateix va elaborar una proposta de Protocol de la Comissió permanent de gestió de casos de violència masclista on es sistematitza la metodologia de treball, els mecanismes de coordinació, les funcions de cada servei, els criteris de valoració de risc, així com els criteris per a la gestió de dades i un llistat de actuacions necessàries a implementar en cada servei per a la implementació d'aquest model de funcionament.

Com a principals conclusions de l'experiència el grup va acordar:

1. Tots els serveis tenen una valoració molt positiva de l'experiència i recomanen que pugui ser un espai a mantenir a Sant Martí i estendre a la resta de la ciutat com una aposta per la prevenció i una millora de la intervenció davant les violències masclistes.
2. Es considera que el treball col·laboratiu que s'ha desenvolupat ha significat una innovació en la manera de treballar coordinadament entre els serveis, especialment pel nivell de coordinació assolit entre cossos policials i serveis socials o d'atenció.
3. Es considera que l'espai de coordinació també contribueix a posar la prevenció al centre com a principi fonamental de la seguretat i del funcionament de l'administració. La detecció precoç pot permetre evitar la pujada de les violències i evitar situacions molt més greus. També es valora molt positivament els resultats especialment en casos de molta gravetat on es va aconseguir vincular a les dones als serveis d'atenció a partir del treball col·lectiu.
4. Es valora que el treball transversal i la mirada conjunta que s'ha aplicat en el grup de treball poden contribuir a reduir la revictimització de les dones, reduint la violència institucional a la qual moltes vegades han de fer-hi front garantint així

una millor manera el seu dret a ser ateses i protegides per part dels serveis públics.

5. Es van trobar els mecanismes per assolir un equilibri que ha permès compartir la informació necessària per treballar de manera transversal a la vegada que respectar el secret professional i les competències de cada servei, així com la seguretat de les dades personals de la ciutadania.
6. La metodologia de treball del grup va requerir l'anàlisi de com estaven funcionant les diferents intervencions i coordinacions. Mitjançant l'elaboració del protocol de funcionament de la comissió s'ha repensat per exemple alguns aspectes de la intervenció dels serveis socials o els cossos policials en els casos de VM per tal de millorar la detecció i l'acompanyament a la dona víctima de VM.

Comissió permanent de violència masclista i seguretat de Sant Martí

S'inicia al gener del 2021 amb les següents funcions:

1. Treballar la prevenció i la detecció de situacions de violències masclistes, a partir de l'anàlisi i el seguiment dels possibles casos que aportin els serveis que la integren.
2. Compartir informació per millorar la coordinació de les intervencions que s'estan realitzant per part de cada servei.
3. Identificar possibles estratègies d'incidència davant situacions de violència.
4. Elaborar estratègies per al treball amb i la implicació dels homes agressors.

L'integren els mateixos membres que en la prova pilot més la incorporació referent Institut Català de Salut i la persona referent de Feminismes de l'Institut Municipal de Serveis Socials.

Les reunions van tenir lloc dues vegades al mes atès que som un districte amb 15 i 30 incidents al mes.

Serveis que aporten casos a la Comissió

1. Qualsevol servei pot portar un cas per a l'anàlisi i treball per part de la comissió. Hi ha serveis que tenen com a una de les seves tasques dins de la comissió aportar el gruix de casos a treballar.
2. La Guàrdia Urbana de Barcelona aportarà els casos que registre al seu districte a partir de l'anàlisi de les intervencions que consten al sistema mycellium, així com altres que pugui tenir coneixement per part dels equips de policia de barri.
3. Els serveis dependents de la Secretaria Tècnica de Prevenció conformats pel Servei de Prevenció i Convivència Franja Besòs – Servei d'Intervenció a l'Espai Públic el Besòs i el Maresme, Servei de Suport a les Comunitats de Veïnatge el Besòs i el Maresme, Servei de Prevenció i Convivència la Verneda i la Pau – i el Servei de Prevenció i Convivència Sant Martí, via tècnica de prevenció.

Graella de Seguiment Violència Gènere							
Núm. Cas	Adreça	Barri	Data	Nom Victima	Document	Telèfon	Dades Possible autor
Risc baix	Adreça actual de la víctima	camp de l'arpa (color segons barri)	Data dels fets	Nom COGNOMS	Doc víctima	Telèfon víctima	Nom COGNOMS + document + telèfon
Risc mitjà							
Risc alt							

Persones identificades	Menors	Info GUB	Info CME	Info Tècnica prevenció
Testimonis que puguin aportar informació (Nom COGNOMS + document + telèfon)	Número de fills menors en comú o que convisquin al domicili	Breu resum dels fets segons minuta policial i acta de serveis socials. Dil xxxxx i Número acta SS	Info GAV (si hi ha seguiment per part d'ells, si hi ha mesures de protecció, si consta referent de SS, denúncies prèvies, etc)	Informació que puguin aportar del cas

Info Serveis Socials	Info SARA/PIAD/SAH	Info Salut	Tasques realitzades/pendents	Servei Referent
Informació que puguin aportar del cas	Informació que puguin aportar del cas	Informació que puguin aportar del cas	Anotar tasques realitzades rellevants / tasques que queden pendents de treballar	Quin servei es fa càrrec del seguiment del cas (es valora passar a casos tancats)

Dinàmica de treball

Cada servei omple la informació dels casos de què disposi sobre el cas, indicant la data de registre. La incorporació de casos nous es fa un dia acordat de la setmana i com a mínim amb una setmana d'antelació a la reunió. En tots els casos la comissió fa una valoració integral tenint en compte les opinions professionals de tots els serveis i analitzant tota la informació de la que disposa.

Criteris d'actuació

1. Sempre es prioritzarà l'autonomia de la dona. En els casos que no vulgui accedir a cap servei es respectarà aquesta decisió, amb consideracions.
2. Si hi ha algun servei de la xarxa, a més dels policials, que estigui ja intervenint en el cas es prioritzarà que sigui aquest servei qui continuï la intervenció.
3. Si no forma part permanent de la comissió, s'unificarà tota la informació que es consideri adient per a la correcta atenció i es farà arribar pels canals que corresponguin.
4. Si no hi ha cap servei intervinent, s'analitzarà quin pot ser el més adient per intervenir, sigui un servei públic especialista en violència, serveis socials, de salut o serveis depenent de prevenció, així com entitats de la xarxa d'atenció. La intervenció tindrà per objectiu fer un apropament, sempre respectant la autonomia de la dona, amb l'objectiu d'informar-li de la xarxa de serveis a la seva disposició i/o intentar la vinculació de la dona amb el servei.

Tancament dels casos

- Sense Indicis: quan una vegada analitzat per la comissió no es detectin, a priori, indicis de violència masclista.
- Manca d'informació: quan tot hi haver-hi sospita de violència no es pot trobar cap informació que ho confirmi per cap dels serveis participants ni d'altres de la xarxa als que es pugui vincular.
- Derivació: quan la dona està vinculada a un servei i aquest ha rebut la informació i/o derivació per part de la comissió.
- Negativa: quan la dona tot i no voler vincular-se a cap servei, segons la informació disponible pels serveis de la comissió no es troba en risc alt o molt alt.

En casos de risc alt quan la dona no es vulgui vincular, es mantindrà obert per anar fent seguiment periòdicament. Quan hi hagi un nou incident que faci necessari tornar avaluar i fer seguiment del cas es tornarà incorporar en la graella de casos oberts

Dades

Des de març del 2021 s'han gestionat un total de 77 casos, dels quals 13 son del Besòs i el Maresme.

		Risc alt	Risc moderat	Risc baix
Casos oberts	51	17	16	18

		Derivació	Negativa de la víctima a vincular-se
Casos tancats	26	24	2

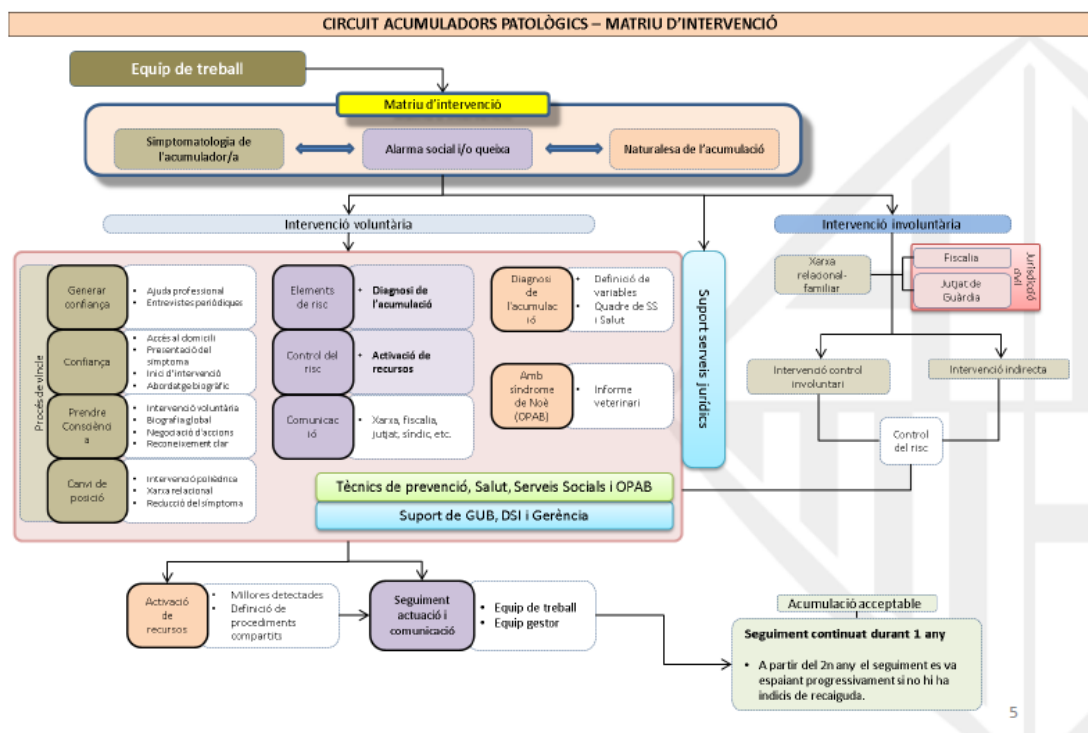
De casos vinculats tancats al Besòs i el Maresme n'hi ha 3.

		Risc alt	Risc moderat	Risc baix	Casos tancats
Casos amb infants menors	26	12	7	7	8

Proposta de calendari de desplegament

Districte	Abril-21	Maig-21	Juny-21	Juliol-21	Set-21	Oct-21	Nov-21	Des-21	Gen-22	Feb-22	Març-22	Abril-22
Sant Martí	X	X										
Avaluació Sant Martí			X									
Horta-Guinardó				X	X							
Avaluació Horta-Guinardó						X						
Sant Andreu					X	X						
Avaluació Sant Andreu							X					
Eixample						X	X					
Avaluació Eixample								X				
Sarrià							X	X				
Avaluació Sarrià									X			
Ciutat Vella								X	X			
Avaluació Ciutat Vella										X		
Nou Barris									X	X		
Avaluació Nou Barris											X	
Sants									X	X		
Avaluació Sants											X	
Gràcia										X	X	
Avaluació Gràcia												X
Les Corts										X	X	
Avaluació Les Corts												X
Avaluació final 1er any												X

Circuit Persones Acumuladores Patològiques

La concreció del Circuit de Persones Acumuladores Patològiques es tanca al desembre del 2018. En el Circuit intervenen gerència de districte, tècnica de prevenció, direcció de llicències i inspecció, salut i salut mental, serveis socials, Guardia Urbana, serveis jurídics i, en els casos necessaris, l'Oficina de Protecció Animal de Barcelona (OPAB). Es mantenen reunions periòdiques i es fan coordinacions per telèfon i correu electrònic.

Al barri del Besòs i el Maresme a l'octubre de 2021 hi ha 5 casos en seguiment.

Salut Mental

La Taula de Salut Mental de districte es reuneix trimestralment. Durant la pandèmia va quedar aturada, realitzant-se una al febrer del 2020 i la següent a l'octubre.

A la Taula es presenten diferents programes, serveis i projectes d'entitats i municipals vinculats a la temàtica de la salut mental. A partir de desembre de 2020, s'acorda que un representant del SPC formarà part del nucli impulsor de la TSM. Respecte la temàtica de la convivència han presentant els següents projectes:

- Programa Barcelona Interculturalitat, impulsat per l'Àrea de Cultura, Educació, Ciència i Comunitat. Té la missió de promoure la incorporació de l'enfocament cultural en les polítiques de l'Ajuntament de Barcelona i impulsar accions en el marc dels principis de la interculturalitat. El programa inclou: Impulsem la interculturalitat, Estratègia BCN Antirumors, formació intercultural i espai Avinyó-Llengua i Cultura.
- Presentació del **telèfon de prevenció del suïcidi 900 925 555**. Nou recurs impulsat l'agost del 2020 amb la col·laboració de la Fundació Ajuda i Esperança. Iniciativa impulsada gràcies al Pla de Xoc en salut mental de Barcelona 2020 i en el marc del Pla de salut mental de Barcelona 2016-2022.
- **Projecte d'interculturalitat de la Xarxa Sense Gravetat** impulsada per Radio Nikosia amb l'objectiu de contribuir a la desconnexió de l'estima social associat a les categories diagnòstiques en salut mental. La Xarxa Sense Gravetat (XSG), una xarxa d'espais de trobada oberts a la comunitat, amb programació de tallers i/o laboratoris d'art, cultura, benestar, etc.
Facilitar la relació entre persones amb i sense diagnòstics de salut mental, amb l'objectiu de fomentar la integració social. Al web (redsingravedad.org/ca/tallers) publiciten els tallers que tenen i la informació pràctica de cada taller. A Sant Martí tenen tallers al Centre Cívic Besòs i al Centre Cívic Parc Sandaru.
- **Programa d'atenció en salut mental per població immigrada (SATMI)**. Depén del Parc Sanitari de Sant Joan de Deu i va començar a funcionar l'any 1997. El sector d'influència del SATMI és districtes de Sant Martí i Ciutat Vella. El SATMI realitza un abordatge biopsicosocial-cultural, és a dir, realitzen una valoració transcultural dels casos, considerant com la cultura pot influir en l'expressió de la simptomatologia.
- **Pla de Desenvolupament Comunitari Besòs-Maresme** és una xarxa de veïns i veïnes, entitats, equipaments i serveis que fomenten el treball en xarxa i la vinculació amb el barri per millorar la qualitat de vida del veïnat. Més informació a la seva web: pdcbesosmaresme.enxarxa.org.

A l'octubre del 2021 la comissió d'infants i joves de la Taula, presenta el Mapatge de recursos per infants i joves i salut mental del districte de Sant Martí. Entre els quals trobem els següents ubicats al barri del Besòs i el Maresme:

Punt InfoJove Sant Martí

Servei d'informació, orientació i assessorament juvenil en l'àmbit: acadèmic-formatiu, laboral, habitatge, mobilitat internacional, emprenedoria, salut. Punt de difusió de programes, activitats i tallers. S'atén tan el/la jove, com la família i els professionals en matèria de joventut.

Tipus d'atenció:

- Informació
- Promoció de la salut
- Orientació

Criteris d'accés:

- Joves d'entre 12 i 35 anys

Adreça: CC Besòs (Rambla de Prim, 87-89)

- Antenes a: CC Sant Martí, Casal de Joves del Clot i al Casal de Joves del Poblenou.

Telèfon: 934982743

WhatsApp: 680130277

Correu electrònic: pijsantmarti@bcn.cat

A Prop Jove

Programa d'inserció sociolaboral de Barcelona Activa que té com a objectiu facilitar l'accés al mercat de treball o el retorn al sistema educatiu de joves amb malestar psicològic i/o amb alguna problemàtica de la salut mental. Atenció individual i activitats grupals.

Tipus d'atenció:

- Prevenció
- Orientació
- Acompanyament
- Seguiment

Criteris d'accés:

- Joves d'entre 16 i 35 anys (per menors de 18 anys cal consentiment dels pares/tutors legals)
- Residents a Barcelona
- Que experimenten malestar psicològic
- En situació d'atur i permís de treball.

Adreça: Rambla Prim, 87-89 (Centre Cívic del Besòs)

Telèfons: 93 320 95 63 / 93 401 98 71

Correu electrònic:

apropjove@barcelonactiva.cat

CAS Fòrum

El Centre Fòrum es va inaugurar el 22 de setembre del 2005. Actualment, el procés d'atenció a les addiccions està format per un equip multidisciplinar amb el principal objectiu del diagnòstic i tractament de pacients amb addiccions a substàncies i aquells que presenten patologia dual.

Ofereix atenció transversal, des de la comunitària, amb quatre Centres d'Atenció a les Drogodependències (CAS), a les àrees de Litoral Mar (Ciutat Vella, Sant Martí Sud i la Mina) i Barcelonès Nord (Santa Coloma de Gramenet) i dues sales de Reducció de Danys (REDAN) (Sant Martí i la Mina), fins a l'especialitzada, amb tres unitats d'ingrés supraterritorials.

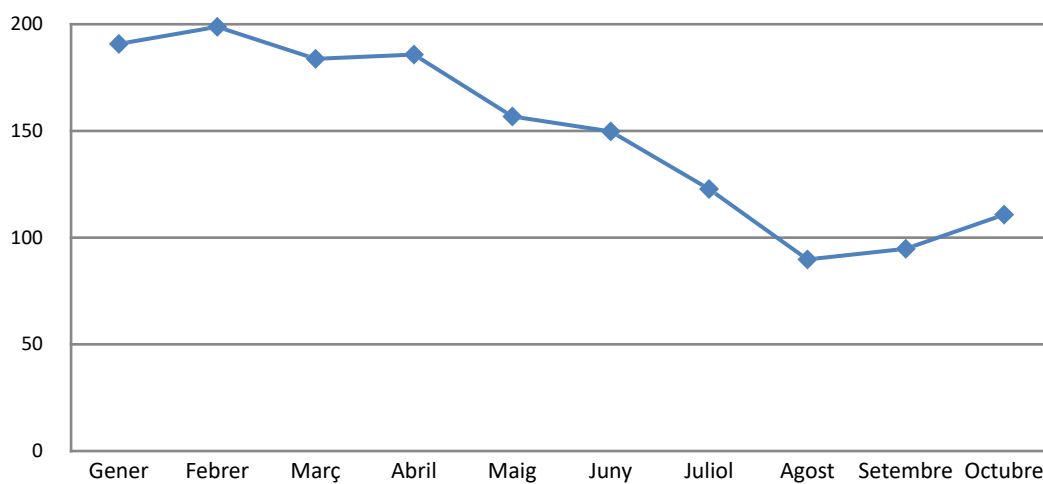
La taula del CAS Fòrum neix al 2012 i actualment es reuneix bimensualment. Els assistents de la mateixa són la direcció i treballador social del CAS Fòrum, CME, GUB, gestor projectes del barri, SASSEP, SIEP, coordinador serveis de prevenció de la Franja Besòs, equip de ASPB del programa de reducció de danys, departament de gestió operativa i secretaria de prevenció de districte. Els objectius són:

- Anàlisi de la situació del territori en quant a persones consumidores i persones sense sostre.
- Presentació de les dades de consum i intercanvi de xeringues per part del CAS Fòrum.
- Seguiment de la situació en quant a usuaris del CAS Fòrum.
- Seguiment de les troballes de xeringues a l'espai públic.
- Coordinació amb els diferents serveis del territori per minimitzar l'impacte.

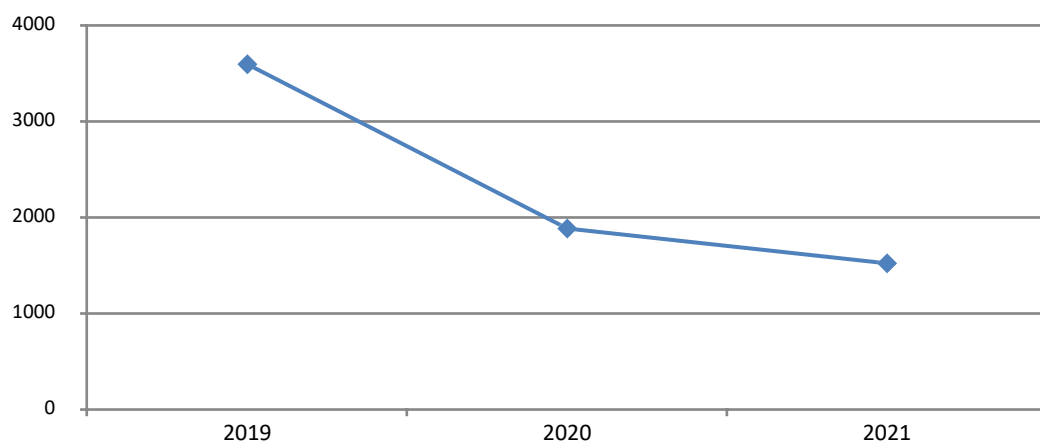
A continuació presentem les dades d'usuaris de la sala de consum i del punt d'intercanvi de xeringues, tant del 2021 com l'evolució des del 2019.

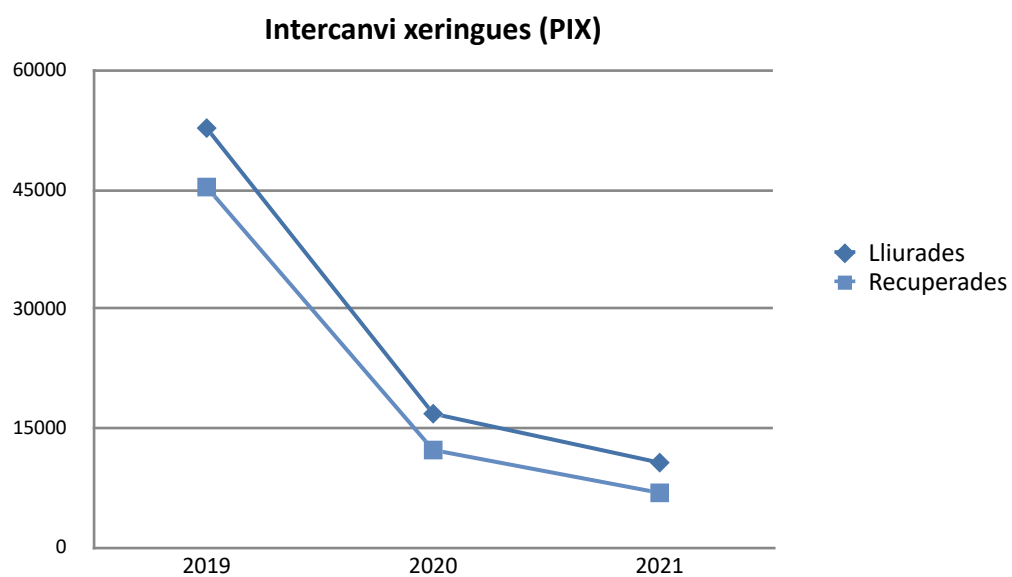
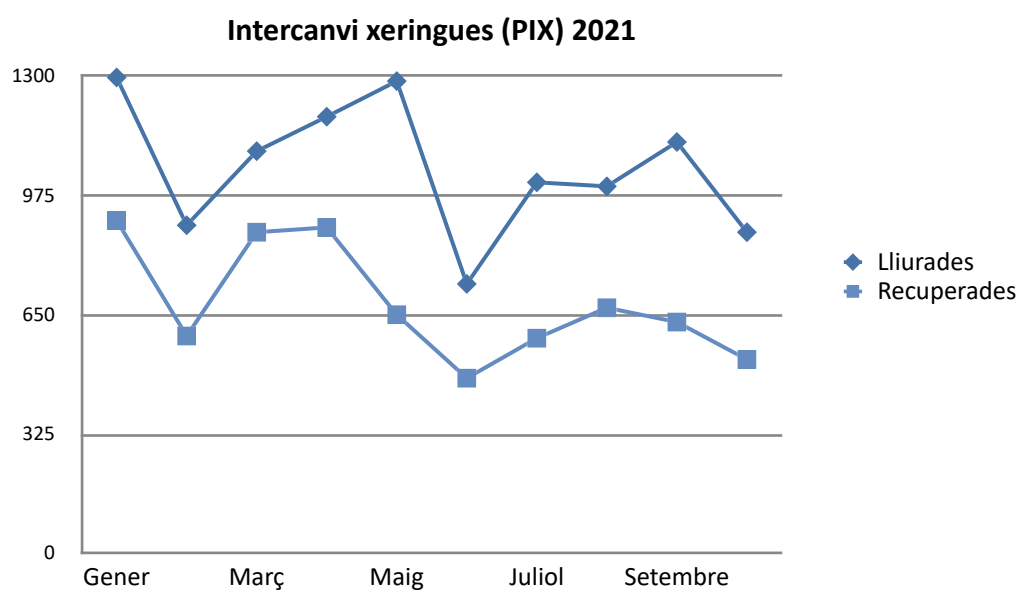
Degut a la pandèmia el CAS Fòrum va restar tancat de l'1 d'abril al 5 de maig del 2020. Durant aquest període es va traslladar gran part de l'activitat al CAS La Mina.

Usuaris Sala consum FORUM 2021

Usuaris Sala Consum FORUM

CANVIS I TENDÈNCIES EN LA PERCEPCIÓ DE LA SEGURETAT

El conflicte és inherent a la vida social, i la recerca de seguretat en la convivència, una necessitat universal. El que preocupava a l'àrea metropolitana de Barcelona als anys vuitanta és molt diferent del que hi preocupa ara. Les desigualtats socials, els problemes de convivència en l'espai i la criminalització del conflicte són ara factors clau de la construcció social de la seguretat.

Els éssers humans no coneixem sinó la vida en comú, i allà on hi ha un grup de persones que conviuen plegades, hi acaba sorgint la necessitat de compondre mecanismes que permetin custodiar l'entorn i gestionar aquelles relacions que, o bé constitueixen una amenaça objectiva per a la integritat física i material, o bé s'interpreten com un perill per a la continuïtat de la vida social. Així plantejada, la recerca de seguretat en la convivència esdevé un fenomen universal. En les societats contemporànies, les respostes als problemes i als conflictes que emergeixen en la convivència quotidiana solen estar professionalment administrades per les institucions del govern i de la justícia, i compten amb la participació d'operadors d'índole molt diversa, cadascun amb diferents graus d'influència, així com de proximitat, als territoris.

El que s'acaba d'exposar també s'aplica a la metròpoli barcelonina, i tant els conflictes que es manifesten en la convivència quotidiana com les maneres d'abordar-los han variat en les darreres dècades, a mesura que els processos demogràfics, econòmics i urbanístics modificaven les ciutats i els seus espais, i canviaven les persones que usen l'urbs i hi conviuen. En efecte, avui són motiu de confrontació i de temor fenòmens que abans no es donaven o resultaven menys problemàtics. I, a la inversa, altres situacions susciten ara nivells menors de preocupació del que ho feien en el passat.

En una situació com aquesta, disposar de sistemes d'informació que forneixin la reflexió i la presa de decisions polítiques és peremptori. L'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona, centre d'investigació on conflueixen Administració local i universitat, ha contribuït a aquesta tasca. Com a organisme encarregat de la realització de l'Enquesta de Victimització de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (EVAMB), disposa d'una base de dades sobre la victimització i les preocupacions securitàries que compta amb una sèrie de trenta anys.[1] També s'han dut a terme estudis sobre polítiques de prevenció, usos socials dels barris i, des de l'any 2017, s'ha impulsat l'Enquesta de Relacions Veïnals i Convivència (ECAMB), orientada a l'estudi de les relacions de sociabilitat, de conflicte i de discriminació, així com de les situacions de solitud relacional. La implementació d'aquests treballs ha estat gradual i, en certa manera, reflecteix l'evolució de les problemàtiques que a cada moment preocupaven tècnics i polítics, així com la població de la metròpoli. En observar aquesta evolució, i sense ànim de sistematització ni exhaustivitat, es poden albirar fins a tres grans períodes en funció de la forma sota la qual les inseguretats es manifesten, s'interpreten, s'analitzen i s'aborden.

Barris per viure i per treballar. La producció desigual de la delinqüència i de la perillositat

Al principi de la dècada dels vuitanta, l'Administració local es trobava un augment imprevist de la delinqüència urbana i l'aparició d'un sentiment col·lectiu de preocupació per la seguretat. Així va ser com l'any 1983 es va constituir la Comissió Tècnica Especial de Seguretat de Barcelona, amb l'objectiu d'elaborar un programa que en definís els aspectes bàsics i proposés a l'equip de govern les mesures que calia emprendre per a una actuació eficaç en l'àmbit de la seguretat ciutadana. Aquesta era la primera vegada que l'Administració local democràtica esdevenia actriu i no merament espectadora de la política de seguretat. La proposta resultant parlava de coordinació institucional, proposava una política descentralitzada i plantejava la necessitat de sistemes d'informació. L'Enquesta de Victimització i Opinió sobre la Seguretat (EVB) apareixia així, l'any 1984, com una eina per a la informació, la reflexió i el disseny de la política local⁷.

Durant aquells anys, l'índex de victimització de Barcelona informava que fins a una quarta part de la població barcelonina havia patit un fet que considerava delictiu durant l'any anterior. L'activitat delictiva era especialment intensa contra vehicles, domicilis i en els robatoris i agressions personals, i sovint es manifestava amb dosis de violència. L'elevada victimització es corresponia amb una baixa valoració per part de la població del nivell de seguretat del barri de residència i, sobretot, de la resta de la ciutat, amb puntuacions que se situaven en els mínims històrics de la sèrie. És en aquest context que les demandes de seguretat ciutadana cobraven un protagonisme creixent en les reivindicacions locals.

Els esforços que es van fer per desagregar territorialment els indicadors van permetre observar un dels trets definitoris principals de la seguretat en aquest període: la desigual producció i distribució espacial de la delinqüència i de la percepció de perillositat. En primer lloc, es va constatar la racionalitat de la delinqüència i l'atracció de la centralitat: l'activitat delictiva no es distribueix de manera aleatòria en el territori, sinó que es produeixen regularitats tot resseguint els ritmes de vida de la població. L'atracció per la centralitat demostrava la intencionalitat i l'existència d'una lògica que permetia definir la delinqüència com una estructura regida per la lògica de la racionalitat econòmica: l'ajust dels mitjans amb vistes a obtenir el màxim benefici amb el mínim cost. En segon lloc, pel que fa a la por col·lectiva a la marginalitat, els barris considerats com a perillosos no eren (ni són) aquells on passen més fets delictius. En l'atribució de seguretat o inseguretat a un territori hi intervenen components de desigualtat social i de marginalitat urbana en què sovint intervé l'estereotip.

La metròpoli postolímpica. Usos de l'espai i construcció social de la seguretat

Durant els anys postolímpics, Barcelona se situava al mapa mundial. Els barris van viure moviments importants d'urbanització i de regeneració. S'havia sortit d'una crisi i els índexs d'atur descendien a mesura que s'articulava un nou espai productiu i social a escala metropolitana. La terciarització de l'economia i la modernització de la ciutat la

---

⁷ Per a més informació, podeu consultar el llibre [*30 anys de l'Enquesta de Victimització de l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Vigència i ús de les enquestes de seguretat a les metròpolis.*](#)

configuraven com un eix poderós d'activitats i de serveis que atreia un nombre creixent de no residents. La ciutat i els seus espais canviaven, i també les persones que els utilitzaven.

Aquesta nova etapa té menys a veure amb l'aparició de noves manifestacions de l'activitat delictiva que amb un canvi profund en la manera de percebre la seguretat. L'Enquesta de Victimització recull una disminució gradual dels índexs de victimització, mentre que la valoració de la població sobre el nivell de seguretat del seu barri i del conjunt de la ciutat arriba a màxims històrics. La preocupació social per la violència o les drogues inicia una tendència constant a la baixa. En contrapartida, la delinqüència no violenta i els usos de places, parcs i carrers emergeixen com la nova preocupació que marcarà l'objecte d'interès de la seguretat durant aquesta fase. En un context en què la metròpoli esdevé una societat urbana global, els espais compartits acullen múltiples actors amb necessitats i opinions diferents. El conflicte en l'ús d'aquests espais comença a llegir-se en termes de seguretat, control i desviació social.

Durant aquests anys es duen a terme una sèrie d'estudis entorn de l'espai urbà i la construcció social de la inseguretat, que constaten que, així com la configuració física dels espais contribueix a una major sensació de seguretat, l'ús social d'aquests espais (qui els utilitza, amb qui es comparteixen, quines pràctiques socials hi tenen lloc...) és el que més determina la probabilitat de viure'ls amb inseguretat. I si en el primer període l'estereotip de la perillositat requeia sobre el drogoaddicte o el "quinqui" dels barris marginals, ara la població jove i els seus hàbits d'ús de l'espai públic emergeixen com a nou boc expiatori.

És en aquesta fase que s'inicia la preocupació pel disseny i el manteniment d'espais segurs i per la cerca de mecanismes per a la regularització dels seus usos, que culminarà al cap d'uns anys amb la proliferació d'ordenances de civisme i que seguirà en les etapes posteriors i fins al dia d'avui.

La metròpoli global. Convivència veïnal i seguretat en el context residencial

A partir del tombant de segle, continua la internacionalització de la metròpoli barcelonina i la seva transformació demogràfica i espacial. L'experiència residencial de les persones canvia, arran de l'auge del lloguer i de l'arribada de les onades migratòries als barris. Esclata la nova crisi econòmica i social, i s'aguditza la vivència de la desigualtat en termes d'inseguretat. Tot això modifica les relacions que la població estableix amb el seu territori de residència i els seus habitants, i es trasllada, de nou, el centre d'interès de les preocupacions per la seguretat. És en aquesta etapa que prenen força les relacions de veïnatge en la construcció social de la seguretat, amb una tendència a un major sentiment d'inseguretat en entorns residencials marcats per les dificultats econòmiques. La inseguretat es canalitza a partir de la problematització de la convivència amb els fluxos migratoris que s'havien assentat al territori metropolità en les darreres dècades.

En el nou model de ciutat metropolitana canvien les pautes de victimització —amb nous objectius delictius i pols d'atracció—, prenen importància les mobilitats i l'escala metropolitana es consolida com a espai real de l'activitat delictiva. Incrementa la victimització, sobretot per robatoris personals sense violència, però també es viu un augment sostingut i continu dels fets contra els domicilis. Les dificultats d'accés a

l'habitatge, sumades a l'increment dels fets delictius en l'entorn habitacional, comporten una convivència en proximitat amb problemàtiques socials que generen inseguretat entre els veïns. El nivell de seguretat percebut disminueix respecte als moments àlgids viscuts durant el període anterior i, si bé es recupera i fins i tot s'estabilitza, una proporció persistent de població declara viure amb inseguretat al seu barri. Si abans el barri es considerava més segur que la resta de la ciutat, ara les valoracions pràcticament no difereixen: la realitat dels barris ha canviat, i ja no es viuen necessàriament com l'espai proper i conegut.

En aquest context, les dades de l'Enquesta de Victimització mostren com les persones que han viscut algun conflicte en la convivència tendeixen a viure el barri amb una sensació de seguretat menor, en alguns casos fins i tot amb més intensitat que les víctimes d'una delinqüència que és sobretot no violenta. A partir de l'Enquesta de Relacions Veïnals i Convivència, també sabem que no totes les situacions de conflicte veïnal s'associen a aquesta vivència més intensa de la inseguretat, i són principalment les ocupacions, els usos d'habitatges per al consum o tràfic de drogues i les baralles o situacions violentes el que més hi contribueix, mentre que sorolls, conflictes pel manteniment de l'escala o els impagaments generen més malestar que inseguretat. Les anàlisis constaten una percepció d'inseguretat major en aquells barris amb una densitat residencial elevada, habitatges petits i on ha augmentat la població (o s'hi ha rebut població nova). La inestabilitat residencial comporta que les persones que habiten barris i edificis canviïn, mentre que els veïns més arrelats al barri viuen amb conflicte i inseguretat la convivència amb l'altre (el pobre, el nouvingut, el racialitzat...).

El que caracteritza aquests darrers anys és, doncs, l'emergència de l'entorn residencial com un àmbit estratègic per a la gestió de la seguretat. Les bases sobre les quals se sosté el sentiment d'inseguretat se segueixen concretant en la delinqüència i en els seus components de violència o irracionalitat. Persisteix també l'atribució d'inseguretat a determinats usos dels espais compartits, i als joves s'hi sumen les persones racialitzades i la manifestació de les economies de supervivència a l'espai públic (recollidors, sensellarisme, prostitució, venda ambulat...). Amb tot, l'experiència residencial i veïnal pren força en la construcció social de la inseguretat.

En definitiva, sense negar el paper que tenen la realitat delictiva i les violències en la vivència de la inseguretat, el recorregut de tots aquests anys fa palès com els problemes generats per la desigualtat econòmica i social, la problematització de les relacions de convivència i dels usos dels espais, i la criminalització del conflicte, sumats a la força de l'estereotip, són factors crucials en la construcció social de la seguretat. I és que, manllevant les paraules de Juli Sabaté, la convivència és un espai privilegiat per a la recerca de seguretats. Davant aquesta constatació, des del reconeixement i la normalització de la diversitat i del conflicte, cal seguir treballant en un model de gestió de la seguretat que recuperi la prevenció social i comunitària com un dels pilars fonamentals.

Marta Murrià i Carles González

Article publicat a la revista METROPOLIS Barcelona (juliol de 2021)

